

Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA MACEJA ŠPUNARA [*MACIEJ SZPUNAR*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2019. gada 30. aprīlī¹

Lieta C-390/18,

piedaloties
YA,
AIRBNB Ireland UC,
Hotelière Turenne SAS,
Association pour un hébergement et un tourisme professionnel (AHTOP),
Valhotel

(*Tribunal de grande instance de Paris* (Parīzes Vispārējā pirmās instances tiesa, Francija)
izmeklētājtiesneša lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Pakalpojumu sniegšanas brīvība – Direktīva 2000/31/EK – Sakaru nodibināšana starp profesionāliem vai privātiem izmitinātājiem, kuru rīcībā ir izīrējamās izmitināšanas vietas, un personām, kuras šādas vietas meklē – Dažādu citu papildpakalpojumu sniegšana – Valsts tiesiskais regulējums, kurā paredzēti ierobežojoši noteikumi darbam nekustamā īpašuma aģenta profesijā

I. Ievads

1. Spriedumos *Asociación Profesional Elite Taxi*² un *Uber France*³ Tiesa nosprieda, ka ar transporta pakalpojumu nesaraucjami saistīts starpniecības pakalpojums, kura mērķis ir nodibināt sakarus starp savu transportlīdzekli izmantojošiem neprofesionāliem autovadītājiem un personām, kas vēlas pārvietoties pilsētā, nav informācijas sabiedrības pakalpojums un neietilpst Direktīvas 2000/31/EK⁴ piemērošanas jomā.

2. Arī šī lieta ir par jautājumiem saistībā ar to, kā jākvalificē ar elektronisko platformu starpniecību sniegtie pakalpojumi. Proti, *tribunal de grande instance de Paris* (Parīzes Vispārējā pirmās instances tiesa, Francija) izmeklētājtiesnesis lūdz Tiesu noteikt, vai pakalpojums, kas izpaužas kā sakaru nodibināšana starp izīrētājiem, kuru rīcībā ir izmitināšanas vietas, un personām, kas šādas vietas meklē, atbilst jēdziena “informācijas sabiedrības pakalpojumi” definīcijai un vai tādējādi uz to attiecas ar Direktīvu 2000/31 nodrošinātā brīvā pakalpojumu aprīte.

1 Oriģinālvaloda – franču.

2 Spriedums, 2017. gada 20. decembris (C-434/15, EU:C:2017:981, 48. punkts).

3 Spriedums, 2018. gada 10. aprīlis (C-320/16, EU:C:2018:221, 27. punkts).

4 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (2000. gada 8. jūnijs) par dažiem informācijas sabiedrības pakalpojumu tiesiskiem aspektiem, jo īpaši elektronisko tirdzniecību, iekšējā tirgū (Direktīva par elektronisko tirdzniecību) (OV 2000, L 178, 1. lpp.).

II. Atbilstošās tiesību normas

A. Savienības tiesības

3. Apgalvotie fakti ir notikuši laikposmā no 2012. gada 11. aprīļa līdz 2017. gada 24. janvārim. Šajā ziņā ir jānorāda, ka no 2015. gada 7. oktobra ar Direktīvu (ES) 2015/1535⁵ ir aizstāta Direktīva 98/34/EK⁶, to atceļot. Direktīvas 2000/31 2. panta a) punktā jēdziens “informācijas sabiedrības pakalpojumi” ir definēts, atsaucoties uz Direktīvas 2015/1535 1. panta 1. punktu, kurā ir noteikts:

“Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas:

[..]

b) “pakalpojums” ir jebkāds Informācijas sabiedrības pakalpojums, tas ir, jebkāds pakalpojums, ko parasti sniedz par atlīdzību no attāluma, ar elektroniskiem līdzekļiem un pēc pakalpojumu saņēmēja individuāla pieprasījuma.

Šajā definīcijā:

- i) “no attāluma” nozīmē, ka pakalpojumu sniedz bez vienlaicīgas pušu klātbūtnes;
- ii) “ar elektroniskiem līdzekļiem” nozīmē, ka pakalpojumu nosūta un galamērķī saņem ar elektroniskas apstrādes (ietverot digitālu kompresiju) un datu uzglabāšanas aparatūras palīdzību un ka to pilnībā pārraida, nosūta un saņem pa vadiem, pa radio ar optiskiem vai citiem elektromagnētiskiem līdzekļiem;
- iii) “pēc pakalpojumu saņēmēja individuāla pieprasījuma” nozīmē, ka pakalpojumu sniedz, pārraidot datus pēc individuāla pieprasījuma.

Norādošs to pakalpojumu saraksts, uz kuriem neattiecas šī definīcija, ietverts I pielikumā.

[..]”

4. Direktīvas 2015/1535 1. panta 1. punkta b) apakšpunktā rodamā “Informācijas sabiedrības pakalpojuma” jēdziena definīcija būtībā ir identiska definīcijai, kas paredzēta Direktīvas 98/34 1. panta 2. punktā. Turklāt atsaucies uz Direktīvu 98/34 tiek uzskatītas par atsaucēm uz Direktīvu 2015/1535⁷. Šo iemeslu dēļ analīze attiecībā uz pakalpojuma kvalificēšanu par “informācijas sabiedrības pakalpojumu” Direktīvas 2015/1535 izpratnē, uz kuru tā tad atsauksies šajos secinājumos, manā ieskatā, ir attiecināma uz Direktīvas 98/34 normām.

5. Direktīvas 2000/31 2. panta h) punktā ir noteikts:

“Šajā direktīvā terminiem ir šādas nozīmes:

[..]

5 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (2015. gada 9. septembris), ar ko nosaka informācijas sniegšanas kārtību tehnisko noteikumu un Informācijas sabiedrības pakalpojumu noteikumu jomā (OV 2015, L 241, 1. lpp.). Skat. šīs direktīvas 10. pantu.

6 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (1998. gada 22. jūnijs), ar ko nosaka informācijas sniegšanas kārtību tehnisko standartu un noteikumu jomā (OV 1998, L 204, 37. lpp.), redakcijā ar grozījumiem, kas tajā izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 98/48/EK (1998. gada 20. jūlijs) (OV 1998, L 217, 18. lpp.), (turpmāk tekstā – “Direktīva 98/34”).

7 Skat. Direktīvas 2015/1535 10. pantu.

- h) “koordinēta joma”: prasības, kas noteiktas dalībvalstu juridiskajās sistēmās un kas piemērojamas informācijas sabiedrības pakalpojumu sniedzējiem vai informācijas sabiedrības pakalpojumiem, neatkarīgi no tā, vai tās ir vispārējas vai arī tās ir īpaši izveidotas šiem pakalpojumiem vai pakalpojumu sniedzējiem.
- i) Koordinētā joma attiecas uz prasībām, kuras pakalpojuma sniedzējam jāievēro attiecībā uz:
- informācijas sabiedrības pakalpojuma darbības sākšanu, prasībām, kas saistītas ar kvalifikāciju, atļauju saņemšanu vai paziņošanu,
  - informācijas sabiedrības pakalpojuma darbības veikšanu, piemēram, prasībām, kas saistītas ar pakalpojuma sniedzēja uzvedību, prasībām attiecībā uz pakalpojumu kvalitāti vai saturu, tostarp tās, kas piemērojamas reklamēšanai un kontraktiem, vai prasībām, kas saistītas ar pakalpojuma sniedzēja saistībām.
- ii) Koordinētā joma neattiecas uz tādām prasībām kā:
- prasīb[as], kas piemērojamas pašām precēm,
  - prasīb[as], kas piemērojamas preču piegādei,
  - prasīb[as], kas piemērojamas pakalpojumiem, kurus nepiedāvā ar elektroniskiem līdzekļiem.”

6. Šīs pašas direktīvas 3. pantā ir noteikts:

“1. Katra dalībvalsts nodrošina, ka informācijas sabiedrības pakalpojumi, ko piedāvā pakalpojumu sniedzējs, kurš reģistrēts tās teritorijā, atbilst valsts noteikumiem, kas piemērojami attiecīgajā dalībvalstī un ko ietver koordinētā joma.

2. Dalībvalstis koordinētajā jomā noteiktu iemeslu dēļ nedrīkst ierobežot brīvību piedāvāt informācijas sabiedrības pakalpojumus no citas dalībvalsts.

3. Uz pielikumā minētajām jomām neattiecas 1. un 2. punkts.

4. Dalībvalstis var pieņemt pasākumus, lai atkāptos no 2. punkta attiecībā uz noteiktu informācijas sabiedrības pakalpojumu, ja tiek ievēroti šādi noteikumi:

a) pasākumi ir:

i) nepieciešami viena no šādiem iemesliem dēļ:

- sabiedriskā kārtība, jo īpaši kriminālpārkāpumu novēršana, izmeklēšana, atklāšana un kriminālvajāšana, ieskaitot nepilngadīgo aizsardzību un cīņu pret kūdišanu uz naidu rases, dzimuma, ticības vai tautības dēļ un personu cieņas un goda aizskaršanu attiecībā uz individuālām personām,
- sabiedrības veselības aizsardzība,
- sabiedrības drošība, ietverot valsts drošības un aizsardzības nodrošināšanu,
- patērētāju aizsardzība, ietverot ieguldītāju aizsardzību;

ii) pieņemti pret noteiktiem informācijas sabiedrības pakalpojumiem, kas ierobežo i) punktā minētos mērķus vai kas rada nopietnas aizdomas, ka tie varētu ierobežot šos mērķus;

iii) samērīgi ar šiem mērķiem;

- b) pirms attiecīgo pasākumu pieņemšanas, neskarot tiesas procesus, tostarp iepriekšējo izmeklēšanu un darbības, kas veiktas saskaņā ar kriminālizmeklēšanu, dalībvalsts ir:
- prasījusi 1. punktā minētajai dalībvalstij pieņemt pasākumus, taču tā šādus pasākumus nav pieņēmusi vai tie bijuši nepiemēroti,
  - paziņojusi Komisijai un 1. punktā minētajai dalībvalstij par savu nodomu pieņemt šādus pasākumus.

5. Dalībvalsts steidzamības gadījumā var atkāpties no [4. punkta b) punktā] minētajiem noteikumiem. Šādā gadījumā par pasākumiem jāpaziņo Komisijai un 1. punktā minētajai dalībvalstij visīsākajā iespējamajā laikā, norādot iemeslu, kādēļ dalībvalsts uzskata, ka gadījums ir steidzams.

6. Neierobežojot dalībvalsts tiesības veikt attiecīgos pasākumus, Komisija pārbauda paziņoto pasākumu atbilstību Kopienas tiesību aktiem īsākajā iespējamajā laikā; ja tā secina, ka pasākumi neatbilst Kopienas tiesībām, Komisija attiecīgajai dalībvalstij lūdz atturēties no piedāvāto pasākumu pieņemšanas vai nekavējoties pārtraukt attiecīgos pasākumus.”

B. Francijas tiesības

7. 1970. gada 2. janvāra Likuma Nr. 70-9 par nosacījumiem, kādos veicamas darbības saistībā ar noteiktiem darījumiem ar nekustamo īpašumu un komerclīdzekļiem (turpmāk tekstā – “Ogē likums”)⁸ konsolidētās redakcijas 1. pantā ir noteikts:

“Šā likuma normas piemēro fiziskām un juridiskām personām, kuras pastāvīgi nodarbojas ar – vai sniedz atbalstu, pat ja tas tiek darīts tikai kā blakusdarbība, – tādiem darījumiem ar citām personām piederošu nekustamo īpašumu, kas saistīti ar:

1° apbūvētu vai neapbūvētu mēbelētu vai nemēbelētu nekustamo īpašumu pirkšanu, pārdošanu, meklēšanu, maiņu, sezonālu vai nesezonālu īri/nomu vai apakšīri/apakšnomu;

[..].”

8. Ogē likuma 3. pantā ir noteikts:

“Šā likuma 1. pantā minētās darbības var veikt tikai fiziskas vai juridiskas personas, kurām ir profesionāla apliecība, ko atbilstoši *Conseil d’Etat* [Valsts padome] dekrētā noteiktajai kārtībai un termiņam izsniedz teritoriālās tirdzniecības un rūpniecības palātas priekšsēdētājs vai Ildefransas departamenta tirdzniecības un rūpniecības palātas priekšsēdētājs un kurā ir norādīti darījumi, kurus attiecīgās personas drīkst veikt.

Šī apliecība var tikt izsniegta tikai tām fiziskajām personām, kuras atbilst šādiem nosacījumiem:

1° tās ir apliecinājušas savas profesionālās spējas;

2° tās ir apliecinājušas, ka tām ir līdzekļu atmaksu nodrošinoša finanšu garantija [..];

3° tās ir apdrošinātas pret finansiālām sekām, kas izriet no civiltiesiskās atbildības saistībā ar profesionālo darbību;

⁸ *JORF*, 1970. gada 4. janvāris, 142. lpp.

4° tām nav neiespējams vai aizliegts veikt [noteiktās darbības] [..].”

9. Turklāt šā likuma 5. pantā ir noteikts:

“Šā likuma 1. pantā minētajām personām, kuras saņem vai turējumā pārvalda naudas summas [..], ir jāievēro *Conseil d'Etat* [Valsts padome] dekrētā paredzētie nosacījumi, it īpaši attiecībā uz formalitātēm par reģistru uzturēšanu un maksājuma kvīšu izsniegšanu, kā arī pārējie no pilnvarojuma izrietošie pienākumi.”

10. Tātad dekrētā ir noteikts pienākums gadījumā, ja tiek pārvaldīti naudas līdzekļi, uzturēt īpašus stingrās grāmatvedības uzskaites reģistrus, lai tiktu ievērotas naudas līdzekļus starpniekiem nododošo indivīdu intereses.

11. Visbeidzot Ogē likuma 14. pantā ir noteikts, ka par profesionālās apliecības neesamību ir paredzēts sešu mēnešu brīvības atņemšanas sods un naudas sods 7500 EUR apmērā. Turklāt šā likuma 16. pantā ir paredzēta brīvības atņemšana uz diviem gadiem un naudas sods 30 000 EUR apmērā par naudas summu pārvaldīšanu bez profesionālās apliecības (3. pants) vai neuzturot stingrās grāmatvedības uzskaites reģistrus (5. pants).

III. Pamatlietas fakti

12. Amerikas Savienotajās Valstīs reģistrētā sabiedrība *AIRBNB Inc.* ir *AIRBNB* koncerna mātesuzņēmums.

13. Saskaņā ar Īrijas tiesībām dibinātā un Dublinā (Īrija) reģistrētā sabiedrība *AIRBNB Ireland UC* ietilpst *AIRBNB* koncernā un pilnā apmērā pieder *AIRBNB Inc.* *AIRBNB Ireland* pārvalda visiem lietotājiem, kas reģistrēti ārpus Amerikas Savienotajām Valstīm, paredzētu tiešsaistes platformu, kuras mērķis ir nodibināt sakarus starp (profesionāliem un privātiem) izmitinātajiem, kuru rīcībā ir izīrējamās izmitināšanas vietas, un personām, kuras šādu izmitināšanu meklē.

14. Pēc tam, kad tika iesniegta sūdzība pret X, kurā kā civilprasītāja iestājās tostarp *Association pour un hébergement et un tourisme professionnel (AHTOP)*, Parīzes prokuratūra (Francija) 2017. gada 16. martā izvirzīja apsūdzību par līdzekļu pārvaldīšanu nekustamā īpašuma un komerclīdzekļu starpniecības un pārvaldības darbību veikšanai, ko veic persona bez profesionālās apliecības, atbilstoši Ogē likumam un par citiem pārkāpumiem, kas, kā apgalvots, izdarīti laikposmā no 2012. gada 11. aprīļa līdz 2017. gada 24. janvārim, un piešķīra *AIRBNB Ireland* ar tiesībām saņemt juridisko palīdzību apveltīta liecinieka (*témoin assisté*) statusu.

15. *AIRBNB Ireland* noliedz, ka tā veic nekustamā īpašuma aģenta darbību, un apgalvo, ka Ogē likums neesot piemērojams tāpēc, ka tas nav saderīgs ar Direktīvu 2000/31.

IV. Prejudiciālie jautājumi un tiesvedība Tiesā

16. Šajos apstākļos *tribunal de grande instance de Paris* (Parīzes Vispārējā pirmās instances tiesa, Francija) izmeklētājtiesnesis ar 2018. gada 6. jūnija lēmumu, kas Tiesā iesniegts 2018. gada 13. jūnijā, nolēma apturēt tiesvedību un lūgt Tiesai atbildēt uz šādiem jautājumiem:

“1) Vai uz pakalpojumiem, ko sabiedrība *AIRBNB Ireland*, izmantojot no Īrijas pārvaldītu elektronisko platformu, sniedz Francijā, attiecas [Direktīvas 2000/31] 3. pantā paredzētā pakalpojumu sniegšanas brīvība?

2) Vai uz [Ogē likumā] paredzētajiem ierobežojošajiem noteikumiem par darbu nekustamā īpašuma aģenta profesijā Francijā var atsaukties attiecībā pret sabiedrību *AIRBNB Ireland*?”

17. Rakstveida apsvērumus iesniedza *AIRBNB Ireland*, *AHTOP*, Francijas, Čehijas, Spānijas un Luksemburgas valdības, kā arī Eiropas Komisija. Tās pašas ieinteresētās personas, izņemot Čehijas un Luksemburgas valdības, bija pārstāvētas 2019. gada 14. janvāra tiesas sēdē.

V. Analīze

A. Par pirmo prejudiciālo jautājumu

18. Ar pirmo prejudiciālo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai *AIRBNB Ireland* sniegtie pakalpojumi ir jāuzskata par tādiem, kas ir kvalificējami par “informācijas sabiedrības pakalpojumiem” Direktīvas 2015/1535 1. panta 1. punkta b) apakšpunkta izpratnē, uz kuru ir atsauce Direktīvas 2000/31 2. panta a) punktā, un līdz ar to par tādiem, uz ko attiecas ar šo direktīvu nodrošinātā brīvā aprīte.

19. Proti, no Direktīvas 2000/31 3. panta 1. punkta izriet, ka katra dalībvalsts nodrošina, lai informācijas sabiedrības pakalpojumi, ko piedāvā pakalpojumu sniedzējs, kurš reģistrēts tās teritorijā, atbilstu valsts noteikumiem, kas piemērojami attiecīgajā dalībvalstī un kas ietver koordinēto jomu. Savukārt saskaņā ar šīs direktīvas 3. panta 2. punktu dalībvalstis, kas nav tā dalībvalsts, kuras teritorijā reģistrēts pakalpojumu sniedzējs, koordinētajā jomā noteiktu iemeslu dēļ principā nedrīkst ierobežot brīvību piedāvāt šādus pakalpojumus. Tātad informācijas sabiedrības pakalpojumi ir tas, uz ko attiecas pirmajā prejudiciālajā jautājumā minētā pakalpojumu sniegšanas brīvība.

20. Šajā ziņā iesniedzējtiesa vienīgi norāda, ka elektroniskās tirdzniecības jomā Direktīva 2000/31 liedz piemērot tādus ierobežojošus valsts noteikumus kā Ogē likums un ka līdz ar to ir jānoskaidro, vai *AIRBNB Ireland* darbība ietilpst šīs direktīvas piemērošanas jomā.

21. Šajā jautājumā lietas dalībnieki pauž diametrāli pretējas nostājas un izklāsta apsvērumus par to, vai vispār un ar kādiem nosacījumiem *AIRBNB Ireland* darbība ir pielīdzināma *Uber* darbībai, kura tika aplūkota spriedumos *Asociación Profesional Elite Taxi*⁹ un *Uber France*¹⁰.

22. Būtībā *AIRBNB Ireland*, Čehijas un Luksemburgas valdības, kā arī Komisija uzskata, ka tāds pakalpojums kā *AIRBNB Ireland* sniegtais – kas ļauj nodibināt sakarus starp pakalpojumu sniedzējiem un iespējamajiem klientiem – atbilst kritērijiem, ar kādiem “informācijas sabiedrības pakalpojums” ir definēts Direktīvas 2000/31 izpratnē.

23. Turpretī *AHTOP*, kā arī Francijas un Spānijas valdības uzskata, ka saskaņā ar argumentāciju, ko Tiesa izmantoja spriedumā *Asociación Profesional Elite Taxi*¹¹, tāds starpniecības pakalpojums kā *AIRBNB Ireland* sniegtais kopā ar pārējiem *AIRBNB Ireland* piedāvātajiem pakalpojumiem ir daudzpusīgs pakalpojums, kura pamatelements ir ar nekustamo īpašumu saistīts pakalpojums.

24. Lai atbildētu uz pirmo prejudiciālo jautājumu, vispirms izklāstīšu dažus vispārīgus apsvērumus par to, kā strādā *AIRBNB Ireland* un kā funkcionē tās elektroniskā platforma (šo secinājumu 25.–33. punkts). Pēc tam atbildēšu uz jautājumu, vai, ņemot vērā šos apsvērumus, *AIRBNB Ireland* darbība atbilst jēdzienam “informācijas sabiedrības pakalpojumi”. Tālāk atgādināšu tiesību aktos noteiktos nosacījumus, ar kādiem pakalpojums ir uzskatāms par tādu, uz ko attiecas jēdziens

9 Spriedums, 2017. gada 20. decembris (C-434/15, EU:C:2017:981).

10 Spriedums, 2018. gada 10. aprīlis (C-320/16, EU:C:2018:221).

11 Spriedums, 2017. gada 20. decembris (C-434/15, EU:C:2017:981).

“informācijas sabiedrības pakalpojums”, un raksturošu specifiskās problēmas, kas rodas saistībā ar elektronisko platformu kvalificēšanu atbilstoši Direktīvai 2000/31 (šo secinājumu 35.–44. punkts). Kad būšu atgādinājis, kāds risinājums šādu problēmu atrisināšanai ir izmantots judikatūrā (šo secinājumu 45.–53. punkts), izvērtēšu, vai vispār un ar kādiem nosacījumiem šis risinājums ir piemērojams pamatlītas apstākļiem (šo secinājumu 55.–78. punkts). Visbeidzot, ņemot vērā šos apsvērumus, analizēšu pārējo *AIRBNB Ireland* piedāvāto pakalpojumu ietekmi uz tās starpniecības pakalpojuma kvalificējamību (šo secinājumu 80.–85. punkts).

1. AIRBNB Ireland darbība

25. Kā izriet no pamatlītas faktiem un dažu lietas dalībnieku sniegtajiem paskaidrojumiem, kā arī no attiecīgās platformas lietošanas nosacījumiem Eiropas Savienībā esošajiem lietotājiem¹², *AIRBNB Ireland* pārvalda elektronisku platformu, kas ļauj nodibināt sakarus starp izīrētājiem, kuru rīcībā ir izīrējamas izmitināšanas vietas, un personām, kuras meklē šāda veida izmitināšanu.

26. *AIRBNB Ireland* savā platformā apkopo sludinājumus tā, lai irējamo izmitināšanas vietu varētu meklēt pēc vairākiem kritērijiem, neatkarīgi no iespējamā īrnieka atrašanās vietas. Veikto meklējumu rezultāti atkarībā tostarp no irējamo telpu atrašanās vietas un uzturēšanās laikposma tiek parādīti izmitināšanas vietu saraksta veidā, kas papildināts ar šo vietu fotoattēliem un vispārīgu informāciju, tostarp par cenām. Pēc tam šis platformas lietotājs var piekļūt sīkākai informācijai par katru izmitināšanas vietu un, pamatojoties uz šo informāciju, izdarīt savu izvēli.

27. Izīrētājam ir jānosaka tarifi, pieejamības kalendārs un rezervācijas kritēriji, kā arī jānosaka iekšējās kārtības noteikumi, kas iespējamajiem īrniekiem ir jāievēro. Turklāt izīrētājam ir jāizvēlas kāda no *AIRBNB Ireland* iepriekš noteiktajām opcijām attiecībā uz izmitināšanas vietas izīrēšanas atcelšanas nosacījumiem.

28. *AIRBNB Ireland* sniegtie pakalpojumi neaprobežojas ar sakarus starp izīrētājiem un īrniekiem nodibināt ļaujošas platformas piedāvāšanu vien.

29. Pirmkārt, *AIRBNB Ireland* ir ieviesusi sistēmu, kurā izīrētāji un īrnieki var atstāt vērtējumu viens par otru, piešķirot no nulles līdz piecām zvaigznēm. Šis vērtējums kopā ar iespējamajiem komentāriem platformā ir pieejams izīrētājiem un īrniekiem.

30. Otrkārt, atsevišķos gadījumos, konkrēti, ja izīrētājs saņem viduvējus vērtējumus vai negatīvus komentārus vai atceļ apstiprinātas rezervācijas, *AIRBNB Ireland* var uz laiku izņemt sludinājumu, atcelt rezervāciju vai pat liegt piekļuvi vietai.

31. Treškārt, *AIRBNB Ireland* piedāvā izīrētājam arī (i) aizpildāmu veidni sava piedāvājuma satura izklāstīšanai, (ii) fotoattēlu apstrādes pakalpojumu, (iii) civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu, (iv) galvojumu zaudējumiem līdz 800 000 EUR apmēram un (v) rīku savas izmitināšanas vietas īres maksas apmēra noteikšanai, ņemot vērā no platformas izrietošos vidējos rādītājus tirgū.

32. *AIRBNB* koncerna ietvaros uzņēmuma tiešsaistes maksājumu pakalpojumus *AIRBNB Ireland* elektroniskās platformas lietotājiem sniedz un koncerna maksājumu darbības Savienībā pārvalda saskaņā ar Apvienotās Karalistes tiesībām dibinātā un Londonā reģistrētā sabiedrība *AIRBNB Payments UK*. Tādējādi, ja izīrētājs pieņem īrnieku, īrnieks veic maksājumu par labu *AIRBNB Payments UK*; maksājums atbilst īres maksai, kurai pievienoti 6–12 % par *AIRBNB Ireland*

¹² Skat. <https://www.airbnb.fr/terms#eusec7>.

izdevumiem un sniegtajiem pakalpojumiem. *AIRBNB Payments UK* glabā naudas līdzekļus izīrētāja uzdevumā un pēc tam – 24 stundu laikā pēc īrnieka ierašanās izmitināšanas vietā – tos nodod izīrētājam ar bankas pārskaitījumu, tādējādi garantējot īrniekam nekustamā īpašuma esamību, bet izīrētājam – samaksu.

33. Līdz ar to Francijā esošie interneta lietotāji noslēdz līgumu, pirmkārt, ar *AIRBNB Ireland* par vietnes lietošanu (sludinājuma ievietošana, rezervācijas) un, otrkārt, ar *AIRBNB Payments UK* par maksājumiem, kas veikti, izmantojot šo vietni.

34. Tam esot noskaidrotam, jāatgriežas pie jautājuma, vai *AIRBNB Ireland* pakalpojums var tikt uzskatīts par informācijas sabiedrības pakalpojumu.

2. AIRBNB Ireland darbība, ņemot vērā Direktīvas 2000/31 definīciju

35. Informācijas sabiedrības pakalpojums Direktīvā 2015/1535 ir definēts kā pakalpojums, ko sniedz par atlīdzību no attāluma, ar elektroniskiem līdzekļiem un pēc pakalpojumu saņēmēja individuāla pieprasījuma.

36. Šajā ziņā pakalpojums, kas ļauj nodibināt sakarus starp elektroniskās platformas lietotājiem, *a priori* un aplūkots atsevišķi, patiešām atbilst informācijas sabiedrības pakalpojuma definīcijai. Šādu secinājumu turklāt Tiesa ir izdarījusi spriedumā *L'Oréal* u.c.¹³. No minētā sprieduma izriet, ka interneta tirdzniecības vietas uzturēšana, proti, pakalpojums internetā, ar kuru tiek sekmēta preču pārdevēju sazināšanās ar pircējiem, principā var būt “informācijas sabiedrības pakalpojums” Direktīvas 2000/31 izpratnē.

37. Tomēr, kā attiecībā uz elektroniskajām platformām esmu norādījis secinājumos lietā *Asociación Profesional Elite Taxi*¹⁴, lai arī kritēriji, ka pakalpojums tiek sniegts par atlīdzību un pēc individuāla pieprasījuma, nešķiet radām grūtības, citādi turpretī ir attiecībā uz tā sniegšanu no attāluma un ar elektroniskiem līdzekļiem. Proti, ar elektroniskiem līdzekļiem sniegtās pakalpojuma sastāvdaļas dažkārt ir grūti nošķirt no tām sastāvdaļām, kas šādi netiek sniegtas.

38. Konkrēti, jautājumā par to, vai *AIRBNB Ireland* sniegtais pakalpojums parasti tiek sniegts par atlīdzību, no iesniedzējtiesas nolēmuma izriet, ka īrnieka maksātajā īres maksas summā ietilpst izdevumi un atlīdzība par *AIRBNB Ireland* sniegto pakalpojumu. Līdz ar to ir jākonstatē, ka *AIRBNB Ireland* sniegtos pakalpojumus saņem divas saņēmēju kategorijas – izīrētāji un īrnieki, un šīs kategorijas nav nošķirtas. Tomēr, kā izriet no sprieduma *Papasavvas*¹⁵, atlīdzību par pakalpojumu, ko pakalpojuma sniedzējs sniedz savas saimnieciskās darbības ietvaros, var maksāt ne tikai personas, kas to saņem. *A fortiori*, gadījumā, ja pakalpojumu būtība ir sakaru nodibināšana starp to saņēmējiem, kuri iedalās divās kategorijās, pietiek, ka atlīdzību informācijas sabiedrības pakalpojuma sniedzējam maksā viena no šīm kategorijām.

39. Attiecībā uz nosacījumu, ka pakalpojumam jābūt sniegtam pēc saņēmēja individuāla pieprasījuma, ir jānorāda, ka spriedumā *Google France* un *Google*¹⁶ Tiesa ir nospriedusi, ka interneta meklētāja izmantots maksas atsauču pakalpojums, ar kura starpniecību tirgus dalībnieks var likt, lai šā meklētāja lietotājiem tiktu parādīta reklāmas saite uz tā vietni, atbilst nosacījumam par šā tirgus dalībnieka

13 Spriedums, 2011. gada 12. jūlijs (C-324/09, EU:C:2011:474, 109. punkts).

14 C-434/15, EU:C:2017:364, 27. punkts.

15 Spriedums, 2014. gada 11. septembris (C-291/13, EU:C:2014:2209, 28. un 29. punkts).

16 Spriedums, 2010. gada 23. marts (no C-236/08 līdz C-238/08, EU:C:2010:159, 23. un 110. punkts).

individuālo pieprasījumu. *AIRBNB Ireland* pakalpojumu gadījumā izīrētājam ir jāvēršas pie šīs sabiedrības pārvaldītās platformas, lai viņa izmitināšanas vietas saite tiktu parādīta šajā platformā. Arī īrniekam ir jāveic meklēšana ar *AIRBNB Ireland* platformas palīdzību, lai varētu irēt šajā platformā publicētu izmitināšanas vietu.

40. Turpretī atbilde uz jautājumu, vai *AIRBNB Ireland* sniegtais pakalpojums atbilst šo secinājumu 35. punktā izklāstītajiem trešajam un ceturtajam nosacījumam, proti, vai šis pakalpojums ir sniegts no attāluma un ar elektroniskiem līdzekļiem, kā par to liecina diskusijas starp pusēm, ir ļoti atkarīga no nostājas, kāda tiek ieņemta, nosakot aplūkojamā pakalpojuma apjomu.

41. Minēto uzskatāmi apliecina apstākļi, ka *AIRBNB Ireland* fiziski nesatiek savu pakalpojumu saņēmējus – ne izīrētājus, ne īrniekus. Kā izriet no ievada apsvērumiem attiecībā uz *AIRBNB Ireland* darbību, izīrētājam nav katrā ziņā personiski jāvēršas pie *AIRBNB Ireland*, lai publicētu informāciju par savu izmitināšanas vietu šajā platformā. Turklāt *AIRBNB Ireland* pārvaldītās platformas lietotājs var izīrēt izmitināšanas vietu attālināti, neesot nepieciešamībai fiziski sazināties ar šo pakalpojuma sniedzēju. Tomēr ir acīmredzami, ka sakaru starp *AIRBNB Ireland* pārvaldītās platformas lietotājiem nodibināšanas rezultātā tiek izmantota izmitināšanas vieta, un šī izmantošana ir uzskatāma par šīs sabiedrības sniegtā pakalpojuma neelektronisku sastāvdaļu.

42. Vai šajos apstākļos var uzskatīt, ka *AIRBNB Ireland* sniegtais pakalpojums ir no attāluma sniegts pakalpojums tādā ziņā, ka tas – kā prasīts Direktīvas 2015/1535 1. panta 1. punkta b) apakšpunkta i) punktā – tiek sniegts bez pušu vienlaicīgas klātbūtnes?

43. Tāpat, vai var uzskatīt, ka pakalpojums, kas izpaužas kā sakaru nodibināšana starp izīrētājiem un īrniekiem un kura rezultāts ir izmitināšanas vietas izmantošana, tiek *pilnībā* sniegts ar elektroniskām ierīcēm, kā tas prasīts Direktīvas 2015/1535 1. panta 1. punkta b) apakšpunkta ii) punktā, un neattiecas uz pakalpojumiem, kuri orientējoši ir uzskaitīti šīs direktīvas I pielikumā, proti, materiāla rakstura pakalpojumiem, pat tad, ja tie sniegti ar elektroniskām ierīcēm?

44. Lai atbildētu uz šiem abiem jautājumiem, aplūkošu Tiesas judikatūru; Tiesai jau ir ticis lūgts spriest par to, kā kvalificējami jaukti pakalpojumi, proti, pakalpojumi, kuros ietilpst gan ar elektroniskiem līdzekļiem sniegta sastāvdaļa, gan cita – šādā veidā nesniegta sastāvdaļa¹⁷.

3. Jaukti pakalpojumi atbilstoši Direktīvai 2000/31

45. Spriedumā *Ker-Optika*¹⁸ Tiesa vērtēja, vai tas, ka tiek noteikts, ka kontaktlēcu tirdzniecība vai piegāde ir pakārtota prasībai par iepriekšēju ārsta konsultāciju, kurai ir nepieciešama pacienta fiziska izmeklēšana, var liegt lēcu tirgošanu internetā kvalificēt par “informācijas sabiedrības pakalpojumu” Direktīvas 2000/31 izpratnē. Šajā ziņā Tiesa nosprieda, ka šāda ārsta konsultācija nav neatdalāma kontaktlēcu tirdzniecības sastāvdaļa, jo tā var tikt veikta neatkarīgi no pārdošanas darbības.

46. No tā secinu, ka pakalpojumi, kas nav nesaraucjami saistīti ar pakalpojumu, kurš sniegts ar elektroniskiem līdzekļiem, tādā izpratnē, ka pirmos var sniegt neatkarīgi no otrā, nevar ietekmēt šā pakalpojuma iedabu. Ar elektroniskiem līdzekļiem sniegtais pakalpojums nezaudē savu ekonomisko nozīmi un joprojām paliek autonomas attiecībā pret materiāla rakstura pakalpojumiem.

47. Turpretī pakalpojuma, kas sniegts ar elektroniskiem līdzekļiem, kvalifikācija prasa veikt rūpīgu analīzi, ja šis pakalpojums veido vienu nedalāmu kopumu ar materiāla rakstura pakalpojumu¹⁹.

17 Skat. manus secinājumus lietā *Asociación Profesional Elite Taxi* (C-434/15, EU:C:2017:364, 33. punkts.).

18 Spriedums, 2010. gada 2. decembris (C-108/09, EU:C:2010:725, 32.–38. punkts).

19 Skat. manus secinājumus lietā *Asociación Profesional Elite Taxi* (C-434/15, EU:C:2017:364, 35. punkts).

48. Atbilstoši šai loģikai spriedumā *Asociación Profesional Elite Taxi*²⁰ Tiesa nosprieda, ka starpniecības pakalpojumu – kas izpaužas kā sakaru nodibināšana starp savu transportlīdzekli izmantojošu neprofesionālu autovadītāju un personu, kura vēlas pārvietoties pilsētā, – aplūkotu atsevišķi, *a priori* var kvalificēt par “informācijas sabiedrības pakalpojumu”²¹. Tomēr, ņemot vērā visas *Uber* darbības raksturiezīmes, Tiesa nosprieda, ka tās sniegtais starpniecības pakalpojums ir jāuzskata par nesaraujami saistītu ar pārvadājumu pakalpojumu un līdz ar to par Direktīvas 2000/31 piemērošanas jomā neietilpstošu.

49. Šajā ziņā Tiesa vispirms konstatēja, ka tāds pakalpojums kā *Uber* sniegtais pakalpojums nav tikai starpniecības pakalpojums, kas izpaužas kā sakaru nodibināšana ar viedtālruna lietotnes palīdzību starp savu transportlīdzekli izmantojošu neprofesionālu autovadītāju un personu, kura vēlas pārvietoties pilsētā. Proti, “šā starpniecības pakalpojuma sniedzējs *vienlaikus rada pilsētas transporta pakalpojumu piedāvājumu*, ko tas padara pieejamu tostarp ar informātikas rīku palīdzību [..], un tā *vispārējo darbību tas rīko* to personu labā, kuras vēlas izmantot šo piedāvājumu, lai pārvietotos pilsētā”²².

50. Turpinājumā Tiesa vica sikākus skaidrojumus, kas ļāva izvērtēt, vai abi šie kritēriji ir izpildīti.

51. Konkrēti, Tiesa norādīja, ka bez *Uber* nodrošinātās lietotnes, pirmkārt, autovadītāji nevarētu veikt pārvadājumu pakalpojumus un, otrkārt, personas, kuras vēlas pārvietoties pilsētā, nevarētu izmantot minēto autovadītāju pakalpojumus²³. Manā ieskatā šie precizējumi attiecas uz kritēriju par to, ka *Uber rada* materiāla rakstura *pakalpojumu piedāvājumu*.

52. Tiesa arī norādīja, ka *Uber* bija noteicoša ietekme uz autovadītāju pakalpojumu sniegšanas kārtību, ar savas lietotnes palīdzību nosakot vismaz augstāko brauciena cenu un īstenojot zināmu kontroli pār transportlīdzekļu un to vadītāju kvalitāti²⁴. Šie precizējumi, manā ieskatā, tiecas pierādīt, ka *Uber gādāja, lai tiktu vispārēji nodrošināti* tādi pakalpojumi, kuri netika sniegti ar elektroniskiem līdzekļiem.

53. Tādējādi spriedumos *Asociación Profesional Elite Taxi*²⁵ un *Uber France*²⁶ Tiesa izvirzīja divus kritērijus, kas ļāva atbildēt uz jautājumu, vai pakalpojums, kurš sniegts ar elektroniskiem līdzekļiem un kurš, aplūkots atsevišķi, *a priori* atbilst “informācijas sabiedrības pakalpojuma” definīcijai, ir atdalāms no citiem – materiāla vai nemateriāla rakstura pakalpojumiem, proti, kritērijus, kuri attiecas, pirmais, uz to, ka pakalpojumu sniedzējs *rada materiāla rakstura pakalpojumu piedāvājumu*, un, otrs, uz to, ka *pakalpojuma sniedzējam ir izšķiroša ietekme uz šādu pakalpojumu sniegšanas nosacījumiem*.

54. Tādējādi ir jānoskaidro, vai abi šie kritēriji ir izpildīti pamatlietas apstākļos.

4. Kritērijs par pakalpojumu piedāvājuma radīšanu

a) Piemērošana šajā lietā

55. Vai *AIRBNB Ireland* ar savu darbību radīja piedāvājumu spriedumu *Asociación Profesional Elite Taxi*²⁷ un *Uber France*²⁸ izpratnē?

20 Spriedums, 2017. gada 20. decembris (C-434/15, EU:C:2017:981, 34. punkts).

21 Spriedums, 2017. gada 20. decembris, *Asociación Profesional Elite Taxi* (C-434/15, EU:C:2017:981, 35. punkts).

22 Spriedums, 2017. gada 20. decembris, *Asociación Profesional Elite Taxi* (C-434/15, EU:C:2017:981, 38. punkts) (mans izcēlums).

23 Spriedums, 2017. gada 20. decembris, *Asociación Profesional Elite Taxi* (C-434/15, EU:C:2017:981, 39. punkts).

24 Spriedums, 2017. gada 20. decembris, *Asociación Profesional Elite Taxi* (C-434/15, EU:C:2017:981, 39. punkts).

25 Spriedums, 2017. gada 20. decembris (C-434/15, EU:C:2017:981).

26 Spriedums, 2018. gada 10. aprīlis (C-320/16, EU:C:2018:221).

27 Spriedums, 2017. gada 20. decembris (C-434/15, EU:C:2017:981).

28 Spriedums, 2018. gada 10. aprīlis (C-320/16, EU:C:2018:221).

56. Manuprāt, uz šo jautājumu ir jāatbild noliedzīgi turpmāk izklāstīto iemeslu dēļ.

57. *Uber* piedāvājums, kas vismaz *UberPop* pakalpojuma ziņā bija jauns fenomens, balstījās uz neprofesionāliem autovadītājiem, un šā iemesla dēļ Tiesa uzskatīja, ka bez *Uber* sniegtās lietotnes šis transporta pakalpojums pēc pieprasījuma, kuru nodrošināja neprofesionāli autovadītāji, netiktu sniegts. Lai arī neprofesionāls autovadītājs patiešām būtu varējis mēģināt pats sniegt transporta pakalpojumu pēc pieprasījuma, tomēr bez šīs lietotnes šis autovadītājs nebūtu spējis rast pieprasījumu savam piedāvājumam.

58. Atšķirībā no *Uber* lietotnes, *AIRBNB Ireland* platforma ir atvērta gan profesionāliem izīrētājiem, gan privātpersonām. Īslaicīgas izmitināšanas (gan profesionālā, gan privātā kārtā) tirgus pastāvēja krietni pirms *AIRBNB Ireland* pakalpojumu sniegšanas sākuma. Kā norāda Luksemburgas valdība, profesionāli un neprofesionāli izīrētāji var piedāvāt savus nekustamos īpašumus, izmantojot tradicionālākus kanālus. Turklāt nav neierasti, ka izīrētājs izveido interneta vietni, kura veltīta vienīgi viņa izmitināšanas vietai un kuru var atrast ar meklētājprogrammu palīdzību.

59. Tādējādi izmitināšanas pakalpojumi nav nesaraucjami saistīti ar pakalpojumiem, kurus *AIRBNB Ireland* sniedz ar elektroniskiem līdzekļiem, tajā ziņā, ka tie var tikt sniegti neatkarīgi no šā pakalpojuma. Šie pakalpojumi aizvien saglabā savu ekonomisko nozīmi un joprojām paliek autonomi attiecībā pret *AIRBNB Ireland* elektronisko pakalpojumu.

60. Ņemot vērā, ka kritērijs par pakalpojumu piedāvājuma radīšanu sprieduma *Asociación Profesional Elite Taxi*²⁹ izpratnē šajā gadījumā nav izpildīts, ir jāvaicā, vai šis kritērijs ir korelācijas attiecībās ar kritēriju par kontroles īstenošanu pār šo pakalpojumu sniegšanu. *Uber* darbības gadījumā šāds jautājums neradās tāpēc, ka tajā abi šie kritēriji bija izpildīti³⁰.

b) Korelācija starp pakalpojumu piedāvājuma radīšanu un šo pakalpojumu kontroles īstenošanu

61. Tādas jaunās tehnoloģijas kā internets ļauj uz jebkuru pieprasījumu atbildēt ar līdz šim vēl nepieredzēti plašu atbilstošu piedāvājumu klāstu. Tāpat katrs piedāvājums var rast pieprasījumu. Tas ir iespējams, it īpaši pateicoties tādu saimnieciskās darbības veicēju ieviestajām inovācijām, kuri vēlas palielināt savu konkurētspēju. Šīs inovācijas tādējādi intensificē tirdzniecību, un tām ir nozīmīga loma tirgus bez robežām attīstībā. Tās arī var radīt tādu piedāvājumu – vai pat pieprasījumu –, kāda iepriekš nav bijis.

62. Tas viss iekļaujas iekšējā tirgus loģikā, kas, kā Savienības likumdevējs atgādina Direktīvas 98/48 3. apsvērumā, it īpaši ļauj šādu pakalpojumu sniedzējiem izvērst pārrobežu darbību un patērētājiem rast jaunus veidus preču un pakalpojumu saņemšanai.

63. Šajos apstākļos, pirmkārt, iekšējā tirgus loģikai un, otrkārt, informācijas sabiedrības pakalpojumu liberalizācijai, kas ir Direktīvas 2000/31³¹ mērķis, būtu pretrunā tas, ka tāpēc vien, ka tiek radīts jauns piedāvājums – saimnieciskās darbības veicēju inovācijām ļaujot patērētājiem rast jaunus veidus preču un pakalpojumu saņemšanai – šie saimnieciskās darbības veicēji tiktu izslēgti no Direktīvas 2000/31 piemērošanas jomas.

29 Spriedums, 2017. gada 20. decembris (C-434/15, EU:C:2017:981, 38. punkts).

30 Skat. arī manus secinājumus lietā *Asociación Profesional Elite Taxi* (C-434/15, EU:C:2017:364, 43. punkts). Šajā ziņā skat. arī Van Cleynenbreuel, P., "Le droit de l'Union européenne ne se prête-t-il pas (encore) à l'ubérisation des services?", *Revue de la Faculté de droit de l'Université de Liège*, Nr. 1, 2018, 114. lpp.

31 Skat. manus secinājumus lietā *Asociación Profesional Elite Taxi* (C-434/15, EU:C:2017:364, 31. punkts).

64. Tomēr inovācija, kuras rezultātā saimnieciskās darbības veicējs sniedz materiāla rakstura pakalpojumus vai tie tiek sniegti viņa kontrolē, nevar nodrošināt Direktīvas 2000/31 piemērojamību, jo informācijas pakalpojumu sniegšanas piesegā šis saimnieciskās darbības veicējs konkurētu ar citiem tirgus dalībniekiem, uz kuriem neattiecas šī liberalizācija.

65. Šo iemeslu dēļ kritērijs par pakalpojumu piedāvājuma radišanu, manuprāt, ir vienīgi pazīme, kas liecina par to, ka pakalpojums, kas tiek sniegts ar elektroniskiem līdzekļiem, veido nedalāmu kopumu ar materiāla rakstura pakalpojumu. Nepietiek ar to, ka pakalpojuma sniedzējs rada jaunu pakalpojumu, kuri netiek sniegti ar elektroniskiem līdzekļiem, piedāvājumu tajā izpratnē, ko esmu izklāstījis šo secinājumu 49.–51. punktā: pēc pakalpojumu radišanas ir jāseko šo pakalpojumu sniegšanas nosacījumu saglabāšanai šā pakalpojumu sniedzēja kontrolē.

66. Šajā ziņā ir jānorāda, ka ar elektroniskiem līdzekļiem sniegtu pakalpojumu sniedzējs var organizēt savu darbību veidā, kas viņam ļauj īstenot kontroli pār materiāla rakstura pakalpojumu sniegšanu, pat ja šie pakalpojumi attiecas uz iepriekš pastāvējušu piedāvājumu. Vai tāpat šajos apstākļos būtu jāuzskata, ka šis pakalpojumu sniedzējs sniedz informācijas sabiedrības pakalpojumu un tādējādi var gūt labumu no Direktīvā 2000/31 noteiktās liberalizācijas? Šo secinājumu 64. punktā minēto iemeslu dēļ, manuprāt, uz šo jautājumu ir jāatbild noliedzīgi.

67. No iepriekš minētā izriet, ka kritērijs par ar elektroniskiem līdzekļiem sniegto pakalpojumu piedāvājuma radišanu nav izšķirošs, noskaidrojot, vai šie pakalpojumi veido nedalāmu kopumu ar pakalpojumu, kurš sniegts šādi. Proti, tieši pakalpojuma sniedzēja izšķirošā ietekme uz tādu materiāla rakstura pakalpojumu sniegšanas nosacījumiem ir tā, kas var šos pakalpojumus padarīt neatdalāmus no pakalpojuma, ko šis pakalpojuma sniedzējs sniedz ar elektroniskiem līdzekļiem.

68. Šo iemeslu dēļ, sekojot Tiesas argumentācijai attiecībā uz *Uber* darbību, tagad ir jānoskaidro, vai *AIRBNB Ireland* īsteno kontroli pār islaicīgas izmitināšanas pakalpojumu sniegšanas nosacījumiem.

5. Kontrole pār pakalpojumu sniegšanas nosacījumiem

69. Atgādināšu, ka spriedumos *Asociación Profesional Elite Taxi*³² un *Uber France*³³ Tiesa uzskatīja, ka *Uber* bija izšķiroša ietekme uz transporta pakalpojumu sniegšanas nosacījumiem, tostarp nosakot augstāko iespējamo brauciena maksu, šo maksu iekasējot no klienta un pēc tam daļu no tās pārskaitot neprofesionālajam transportlīdzekļa vadītājam, kā arī īstenojot zināmu kontroli pār transportlīdzekļu un to vadītāju kvalitāti un pār autovadītāju uzvedību, kuras dēļ vajadzības gadījumā šie autovadītāji varēja tikt izslēgti³⁴. Iepazīstoties ar šiem spriedumiem, kļūst skaidri redzams, ka šis uzskaitījums ir orientējošs.

70. Šā iemesla dēļ uzskatu, ka ir derīgi atgādināt, ka savos secinājumos, kas tika sniegti šajās lietās, biju vērsis Tiesas uzmanību uz to, ka *Uber* īstenoja kontroli pār citiem pilsētas transporta pakalpojumam būtiskiem aspektiem, proti, minimālajiem drošības nosacījumiem, izvirzot iepriekšējas prasības attiecībā uz autovadītājiem un transportlīdzekļiem, un transporta piedāvājuma pieejamību, mudinot autovadītājus īstenot pakalpojumu liela pieprasījuma laikā un vietās³⁵.

32 Spriedums, 2017. gada 20. decembris (C-434/15, EU:C:2017:981).

33 Spriedums, 2018. gada 10. aprīlis (C-320/16, EU:C:2018:221).

34 Spriedumi, 2017. gada 20. decembris, *Asociación Profesional Elite Taxi* (C-434/15, EU:C:2017:981, 39. punkts), un 2018. gada 10. aprīlis, *Uber France* (C-320/16, EU:C:2018:221, 21. punkts).

35 Skat. manus secinājumus lietā *Asociación Profesional Elite Taxi* (C-434/15, EU:C:2017:364, 51. punkts) un lietā *Uber France* (C-320/16, EU:C:2017:511, 15., 16. un 20. punkts).

71. Visi šie apsvērumi man lika secināt, ka *Uber* īstenoja kontroli pār visiem savā platformā piedāvātajam pilsētas transporta pakalpojumam būtiskajiem ekonomiskajiem aspektiem. Proti, pilsētas transporta pakalpojumu pēc pieprasījuma gadījumā šo pakalpojumu saņēmējiem būtiskākie faktori ir šo pakalpojumu cena, piedāvājuma apjoma nodrošinātā transportlīdzekļu tūlītēja pieejamība, šo transportlīdzekļu pasažieriem pieņemamais kvalitātes minimums, kā arī viņu drošība. Savukārt šajā gadījumā neuzskatu, ka *AIRBNB Ireland* īsteno kontroli pār visiem īslaicīgas izmitināšanas pakalpojuma būtiskajiem ekonomiskajiem aspektiem, tādiem kā izmitināšanas vietu izvietojums un kvalitāte, kam ir ļoti liela nozīme saistībā ar šādu pakalpojumu. Turpretī nešķiet, ka cenai izmitināšanas pakalpojumu kontekstā ir tikpat liela nozīme kā pilsētas transporta pakalpojumu pēc pieprasījuma kontekstā. Katrā ziņā, kā izriet no mana vērtējuma, *AIRBNB Ireland* neīsteno kontroli pār izmitināšanas pakalpojumu cenu.

72. Lai arī, kā tiesas sēdē tostarp norādīja Spānijas valdība, *AIRBNB Ireland* elektroniskajam pakalpojumam patiešām ir ietekme uz īslaicīgas izmitināšanas tirgu un faktiski uz izmitināšanas tirgu vispār, tomēr nešķiet, ka *AIRBNB Ireland* rīkotos gan kā šos ekonomiskos aspektus regulējošs spēks, gan kā pakalpojuma sniedzējs, kas īsteno izšķirošu kontroli pār izmitināšanas pakalpojumu sniegšanas nosacījumiem. Visas no tai piederošās platformas darbības izrietošās sociālās un ekonomiskās sekas rada šīs platformas lietotāju rīcība, kā arī piedāvājuma mijiedarbība ar pieprasījumu.

73. Šajā ziņā uzskatu, ka, lai arī *AIRBNB Ireland* sniedz fakultatīvu palīdzību cenas noteikšanā, tā tomēr šo cenu nenosaka, jo to nosaka izīrētājs. Turklāt – atšķirībā no lietā *Uber*³⁶ aplūkotas situācijas – izīrētājiem, kas izmanto *AIRBNB Ireland* platformu, netiek likti šķēršļi noteikt cenu pašiem, un vienīgais aspekts, kas var tos ierobežot, ir piedāvājuma mijiedarbība ar pieprasījumu.

74. Arī par izmitināšanas pakalpojumu sniegšanas noteikumiem ir jānorāda, ka īres nosacījumus nosaka izīrētāji. Lai arī *AIRBNB Ireland* patiešām ir iepriekš noteikusi atcelšanas nosacījumu iespējas, tomēr joprojām tieši izīrētājs ir tas, kurš apzināti izvēlas kādu no piedāvātajām opcijām, un līdz ar to galīgi izlemst par atcelšanas nosacījumiem ir viņa ziņā.

75. Turklāt ir redzams, ka, pamatojoties uz informāciju, ko sniedz lietotāju vērtējums un komentāri, *AIRBNB Ireland* atsevišķos gadījumos var uz laiku izņemt sludinājumu, atcelt rezervāciju vai pat liegt piekļuvi savai platformai. Šajā ziņā elektroniskās platformas uzturētājs var sev piešķirt administratīvās kontroles pilnvaras, tostarp tālab, lai nodrošinātu, ka tiek ievēroti viņa ar šīs platformas lietotājiem noslēgto līgumu nosacījumi. Turklāt šajos līgumu nosacījumos lietotājiem var tikt noteiktas prasības, kas vajadzīgas, lai tiktu ievēroti elektroniskās platformas darbības standarti. Tomēr saistībā ar kvalificējamību par informācijas sabiedrības pakalpojumiem rodas jautājums par šo pilnvaru apjomu, kas atspoguļojas ietekmē uz minētās platformas lietotāju sniegtajiem pakalpojumiem.

76. Šajā ziņā ir jānorāda, ka *Uber* īstenoja kontroli pār transportlīdzekļu un to vadītāju kvalitāti, kā arī pār šo pēdējo uzvedību, ņemot vērā prasības, ko bija noteikusi pati šī sabiedrība. Turpretī, kā izriet no šo secinājumu 27. un 29. punkta, *AIRBNB Ireland* īstenojotā kontrole attiecas uz to, vai lietotāji ievēro prasības, kuras ir noteikuši vai vismaz izvēlējušies viņi paši. Katrā ziņā attiecībā uz *Uber* darbību administratīvās kontroles pilnvaru īstenošana bija tikai viens no aspektiem, kura dēļ bija jākonstatē šā pakalpojumu sniedzēja izšķirošā ietekme uz transporta pakalpojumu sniegšanas nosacījumiem.

77. Visbeidzot, runājot par *AHTOP* norādīto apstākli, ka – tāpat kā *Uber* – *AIRBNB Ireland* iekasē summu, kas atbilst īres maksai, un pēc tam to pārskaita izīrētājam, ir no jauna jānorāda, ka attiecībā uz *Uber* darbību tas, ka šis pakalpojumu sniedzējs iekasēja maksu, bija viens no aspektiem, kas tika ņemts vērā, lai uzskatītu, ka tā pakalpojums neietilpst jēdzienā “informācijas sabiedrības pakalpojums”. Ir jānorāda, ka šis *AIRBNB Ireland* sniegtā pakalpojuma elements, kuru nodrošina *AIRBNB*

36 Skat. manus secinājumus lietā *Asociación Profesional Elite Taxi* (C-434/15, EU:C:2017:364, 50. punkts).

Payments UK, ir raksturīgs vairumam informācijas sabiedrības pakalpojumu, tostarp platformām, kas ļauj rezervēt viesnīcu vai iegādāties aviobiļetes³⁷. Tas vien, ka ar elektroniskiem līdzekļiem sniegtā pakalpojumā ir ietvertas iespējas veikt samaksu par pakalpojumiem, kuri netiek sniegti šādi, vēl neļauj secināt, ka visi šie pakalpojumi būtu neatdalāmi.

78. Visu iepriekš minēto iemeslu dēļ uzskatu, ka nebūtu secināms, ka *AIRBNB Ireland* elektroniskais pakalpojums atbilst kritērijiem par kontroles īstenošanu pār materiāla rakstura pakalpojumiem, proti, īslaicīgas izmitināšanas pakalpojumiem.

79. Visbeidzot ir jāizvērtē *AHTOP* arguments, ka kvalificēšana par informācijas sabiedrības pakalpojumu šajā gadījumā neesot iespējama tāpēc, ka *AIRBNB Ireland* saviem lietotājiem piedāvā arī citus pakalpojumus.

6. Par pārējiem *AIRBNB Ireland* piedāvātajiem pakalpojumiem

80. Izrādās, ka *AIRBNB Ireland* piedāvā arī citus pakalpojumus, proti, fotoattēlu apstrādes pakalpojumu, civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu un galvojumu zaudējumiem.

81. Jāatgādina, ka spriedumā *Ker-Optika*³⁸ Tiesa secināja, ka pakalpojumi, kas nav nesaraunami saistīti ar pakalpojumu, kurš sniegts ar elektroniskiem līdzekļiem, tādā izpratnē, ka pirmos var sniegt neatkarīgi no otrā, nevar ietekmēt šā pakalpojuma iedabu. Ar elektroniskiem līdzekļiem sniegtais pakalpojums nezaudē savu ekonomisko nozīmi un joprojām paliek autonomas attiecībā pret materiāla rakstura pakalpojumiem.

82. Attiecinot secināto uz šo lietu, ir jānorāda, ka pārējie *AIRBNB Ireland* piedāvātie pakalpojumi ir fakultatīvi un līdz ar to tie ir papildpakalpojumi salīdzinājumā ar pakalpojumu, kas sniegts ar elektroniskiem līdzekļiem. Tādējādi šie pārējie pakalpojumi ir atdalāmi no pakalpojuma, kas sniegts ar elektroniskiem līdzekļiem. Proti, izīrētājs var paša spēkiem priekšlaikus sarūpēt fotoattēlus un noformēt apdrošināšanu vai galvojumus ar trešām personām.

83. Šos pārējos *AIRBNB Ireland* piedāvātos pakalpojumus šī sabiedrība patiešām sniedz pati, savukārt Tiesas vērtējums spriedumā *Ker-Optika*³⁹ attiecās nevis uz konsultācijām un pārbaudēm, ko veica lēcu tirgotājs, bet gan uz tām, ko veica acu ārsti.

84. Tomēr šaubos, vai atbilde, ko Tiesa deva šajā spriedumā, būtu bijusi citāda, ja šos pakalpojumus būtu sniedzis ar elektroniskiem līdzekļiem sniegta pakalpojuma sniedzējs. Man šķiet loģiski, ka tādēļ, lai darītu savu piedāvājumu konkurētspējīgāku, pakalpojumu sniedzēji paplašina sniegto pakalpojumu klāstu, tostarp piedāvājot pakalpojumus, kas netiek sniegti ar elektroniskiem līdzekļiem. Ciktāl šādi pakalpojumi ir atdalāmi no informācijas sabiedrības pakalpojuma, pirmie negroza šā otrā iedabu. Ja tiktu pieņemta pretēja interpretācija, tas varētu likt informācijas sabiedrības pakalpojumu sniedzējiem mazināt sava piedāvājuma pievilcību vai uzticēt – pat piespiedu kārtā – materiāla rakstura pakalpojumus trešām personām.

85. Rezumējot – tas, ka informācijas sabiedrības pakalpojuma sniedzējs piedāvā šā pakalpojuma saņēmējiem vēl kādus citus materiāla rakstura pakalpojumus, neliedz šo pakalpojumu kvalificēt par “informācijas sabiedrības pakalpojumu”, ja vien šie pārējie pakalpojumi nav neatdalāmi no pakalpojuma, kas sniegts ar elektroniskiem līdzekļiem, tādā ziņā, ka šis pakalpojums nezaudē savu ekonomisko nozīmi un joprojām paliek autonomas attiecībā pret materiāla rakstura pakalpojumiem.

37 Skat. manus secinājumus lietā *Asociación Profesional Elite Taxi* (C-434/15, EU:C:2017:364, 34. punkts).

38 Spriedums, 2010. gada 2. decembris (C-108/09, EU:C:2010:725).

39 Spriedums, 2010. gada 2. decembris (C-108/09, EU:C:2010:725).

7. Secinājumi par pirmo prejudiciālo jautājumu

86. Nupat veiktās analīzes iznākumā uzskatu, ka materiāla rakstura pakalpojumi, kuri nav nesaraunami saistīti ar pakalpojumu, kas sniegts ar elektroniskiem līdzekļiem, nevar ietekmēt minētā pakalpojuma iedabu. Ar elektroniskiem līdzekļiem sniegtais pakalpojums nezaudē savu ekonomisko nozīmi un joprojām paliek autonomas attiecībā pret materiāla rakstura pakalpojumiem.

87. Abi Tiesas judikatūrā šajā ziņā noteiktie kritēriji, proti, kritērijs par pakalpojumu piedāvājuma radīšanu un kritērijs par kontroles īstenošanu pār šo pakalpojumu sniegšanas nosacījumiem, ļauj atbildēt uz jautājumu, vai pakalpojums, kurš sniegts ar elektroniskiem līdzekļiem un kurš, aplūkots atsevišķi, *a priori* atbilst “informācijas sabiedrības pakalpojuma” definīcijai, ir atdalāms no citiem – materiāla vai nemateriāla rakstura – pakalpojumiem.

88. Tomēr kritērijs par piedāvājuma radīšanu ir vienīgi pazīme, kas liecina par to, ka ar elektroniskiem līdzekļiem sniegtais pakalpojums veido nedalāmu kopumu ar materiāla rakstura pakalpojumu. Nepietiek ar to, ka pakalpojuma sniedzējs ir radījis ar elektroniskiem līdzekļiem sniegtu pakalpojumu jaunu piedāvājumu iepriekš izklāstītajā izpratnē. Pēc šāda piedāvājuma radīšanas būtu jāseko šā pakalpojuma sniedzēja kontroles saglabāšanai pār šo pakalpojumu sniegšanas nosacījumiem.

89. Tātad, ņemot vērā šos apsvērumus, iesaku uz pirmo prejudiciālo jautājumu atbildēt tā, ka Direktīvas 2000/31 2. panta a) punkts, to aplūkojot kopā ar Direktīvas 2015/1535 1. panta 1. punkta b) apakšpunktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka pakalpojums, kas izpaužas kā sakaru nodibināšana ar elektroniskas platformas starpniecību starp iespējamajiem irniekiem un īslaicīgas izmitināšanas pakalpojumus piedāvājošiem izīrētājiem, apstākļos, kad minētā pakalpojuma sniedzējs neīsteno kontroli pār būtiskiem šo pakalpojumu sniegšanas noteikumiem, ir informācijas sabiedrības pakalpojums minēto tiesību normu izpratnē. Tas, ka minētais pakalpojuma sniedzējs piedāvā arī citus – materiāla rakstura pakalpojumus, neliedz ar elektroniskiem līdzekļiem sniegto pakalpojumu kvalificēt par informācijas sabiedrības pakalpojumu, ja vien šis pēdējais pakalpojums neveido nedalāmu kopumu ar šiem pakalpojumiem.

90. Ir jānorāda, ka izmitināšanas vietu izīrēšanas, proti, izīrētāju sniegto pakalpojumu, nosacījumi neietilpst Direktīvas 2000/31 piemērošanas jomā un ir jāvērtē, ņemot vērā citas Savienības tiesību normas⁴⁰.

91. Ņemot vērā, ka uz pirmo jautājumu ir atbildams apstiprinoši un ka līdz ar to *AIRBNB Ireland* sniegtais pakalpojums ir uzskatāms par “informācijas sabiedrības pakalpojumu” Direktīvas 2000/31 izpratnē, ir jāatbild uz otro jautājumu.

B. Par otro prejudiciālo jautājumu

92. Ar otro jautājumu, kas uzdots gadījumā, ja atbilde uz pirmo jautājumu būtu apstiprinoša, iesniedzējtiesa būtībā vēlas uzzināt, vai uz Ogē likumā noteiktajām prasībām var atsaukties attiecībā pret *AIRBNB Ireland* kā informācijas sabiedrības pakalpojumu sniedzēju.

1. Par pieņemamību

93. Francijas valdība vispār uzskata, ka atbildēt uz šo jautājumu acīmredzami nav Tiesas kompetencē. Šīs valdības ieskatā, lai varētu atbildēt uz otro jautājumu, ir jānoskaidro, vai *AIRBNB Ireland* ietilpst Ogē likuma materiālās piemērošanas jomā, taču tas ir valsts tiesību interpretācijas jautājums un līdz ar to ietilpst ekskluzīvā iesniedzējtiesas kompetencē.

⁴⁰ Pēc analogijas skat. spriedumu, 2010. gada 2. decembris *Ker-Optika* (C-108/09, EU:C:2010:725, 41. punkts).

94. Pakārtoti Francijas valdība uzskata, ka otrais jautājums esot acīmredzami nepieņemams arī tāpēc, ka tas neatbilst Tiesas Reglamenta 94. pantā noteiktajām prasībām, jo tajā nav precizēts, vai *AIRBNB Ireland* ietilpst Ogē likuma materiālās piemērošanas jomā⁴¹.

95. Francijas valdības izteiktajiem iebildumiem par otrā jautājuma pieņemamību nepiekrītu.

96. Šajā kontekstā ir jānorāda, ka saistībā ar savu pakārtoti izvirzīto argumentu Francijas valdība atzīst, ka varētu uzskatīt, ka iesniedzējtiesa netieši norāda, ka *AIRBNB Ireland* ietilpst Ogē likuma piemērošanas jomā. Proti, otrais jautājums ir nevis par to, vai šis likums ir piemērojams *AIRBNB Ireland*, bet gan par to, vai uz Ogē likuma ierobežojošajiem noteikumiem var atsaukties attiecībā pret šo sabiedrību.

97. Turklāt uz lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas atbilstības prezumpcija, un līdz ar to tikai retos un ārkārtējos gadījumos Tiesa atsakās uz to atbildēt, konkrēti tad, ja ir acīmredzams, ka Savienības tiesības lietas apstākļiem nav piemērojamas⁴², kas šajā lietā gan tā nav. Proti, man izpratnē ir tāda, ka ar otro jautājumu iesniedzējtiesa vaicā, vai dalībvalsts, kas nav tā dalībvalsts, kuras teritorijā ir reģistrēts informācijas sabiedrības pakalpojuma sniedzējs (izcelsmes dalībvalsts), var ar tādiem noteikumiem kā Ogē likumā paredzētie noteikumi faktiski noteikt zināmas prasības šim pakalpojuma sniedzējam. Kā liecina diskusijas starp pusēm, šis jautājums var ietilpt vairāku Savienības tiesību instrumentu piemērošanas jomā.

98. Neskarot iepriekš minētos apsvērumus, ir jānorāda, ka tiesas sēdē Francijas valdība norādīja, ka ar Ogē likumu paredzētās prasības nav piemērojamas tādiem pakalpojumu sniedzējiem kā *AIRBNB Ireland*.

99. Katrā ziņā valsts tiesa ir tā, kurai ir precīzi jānosaka valsts tiesiskā regulējuma piemērošanas joma. Tāpēc uz otro prejudiciālo jautājumu ir jāatbild, savukārt lemt par Ogē likuma piemērošanas jomu projojām paliek iesniedzējtiesas ziņā.

2. Par lietas būtību

a) Par Direktīvas 2005/36/EK piemērojamību

100. *AHTOP* apgalvo, ka iespēja atsaukties uz Ogē likumu attiecībā pret *AIRBNB Ireland* esot jāvērtē, ņemot vērā Direktīvu 2005/36/EK⁴³, ar kuru dalībvalstīm esot atļauts noteikt atsevišķu profesiju robežas pēc profesionāliem, ētikas un atbildības standartiem.

101. Savukārt *AIRBNB Ireland* apgalvo, pirmkārt, ka Direktīvā 2000/31 nav paredzēts nekāds izņēmums, kas nozīmētu Direktīvas 2005/36 normu pārākumu pār šo direktīvu.

102. Otrkārt, *AIRBNB Ireland* norāda, ka no Direktīvas 2005/36 5. panta 2. punkta un no sprieduma *X-Steuerberatungsgesellschaft*⁴⁴ izriet, ka šīs lietas situācijā šī direktīva nav piemērojama tāpēc, ka *AIRBNB Ireland* nepārceļas uz Francijas teritoriju, lai veiktu darbību savā profesijā.

41 Vēl pakārtotāk Francijas valdība savos rakstveida apsvērumos apgalvo, ka kriminālprocess, kas uzsākts, iesniedzot sūdzību un iestājoties civilprasītāja statusā, ir jāuzskata par strīdu starp privātpersonām. Tādējādi pamatlietā nevarot atsaukties uz Direktīvu 2000/31, un līdz ar to otrais prejudiciālais jautājums esot hipotētisks. Tomēr šķiet, ka tiesas sēdē Francijas valdība ir atsaukusi savu argumentu par otrā jautājuma hipotētiskumu. Katrā ziņā nekas neliecina par to, ka iesniedzējtiesai ir jāskata strīds starp divām privātpersonām. Turklāt no iesniedzējtiesas nolēmuma skaidri noteiktā normatīvā ietvara izriet, ka kriminālprocesa, kurš uzsākts, iesniedzot sūdzību un iestājoties civilprasītāja statusā, rezultātā var tikt piemērots kriminālsods.

42 Skat. it īpaši spriedumu, 2011. gada 7. jūlijs, *Agafitei* u.c. (C-310/10, EU:C:2011:467, 28. punkts).

43 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (2005. gada 7. septembris) par profesionālo kvalifikāciju atzišanu (OV 2005, L 255, 22. lpp.).

44 Spriedums, 2015. gada 17. decembris (C-342/14, EU:C:2015:827, 35. punkts).

103. Vispirms ir jānorāda, ka saskaņā ar Direktīvas 2005/36 5. panta 2. punktu pakalpojumu sniegšanas brīvības princips, ciktāl tas attiecas uz ierobežojumiem attiecībā uz profesionālo kvalifikāciju, ir piemērojams vienīgi gadījumā, kad pakalpojumu sniedzējs uz uzņemošās dalībvalsts teritoriju pārceļas tālab, lai veiktu īslaicīgu vai gadījuma rakstura darbību savā profesijā. Tomēr nekas nenorāda uz to, ka *AIRBNB Ireland* būtu šādā situācijā. Līdz ar to šis pakalpojumu sniedzējs nevar atsaukties uz Direktīvas 2005/36 5. pantā garantēto pakalpojumu sniegšanas brīvības principu.

104. *AIRBNB Ireland* piesauktajā spriedumā *X-Steuerberatungsgesellschaft*⁴⁵ Tiesa nosprieda, ka tādā situācijā uz pakalpojumu sniedzēju neattiecas arī pakalpojumu sniegšanas brīvības princips, kas nodrošināts ar Direktīvu 2006/123/EK⁴⁶, un ka līdz ar to nosacījumi, ar kādiem drīkst darboties kādā profesijā, ir jāvērtē, ņemot vērā LESD⁴⁷.

105. Tādējādi šajā lietā rodas jautājums par to, kāda ir attiecība starp, no vienas puses, Direktīvu 2000/31 un informācijas sabiedrības pakalpojumu sniegšanas brīvības principu un, no otras puses, dalībvalstu iespēju regulēt nosacījumus, ar kādiem drīkst darboties kādā profesijā.

106. Doktrīnā ir ticis norādīts, ka nosacījumi, ar kādiem drīkst darboties kādā profesijā, nevar tikt piemēroti pakalpojumu sniedzējam, kas piedāvā pakalpojumus ar interneta palīdzību⁴⁸. Proti, koordinētā joma ietver tostarp tādas prasības, kas attiecas uz informācijas sabiedrības pakalpojuma darbības sākšanu, kā, piemēram, prasības saistībā ar kvalifikāciju, atļauju saņemšanu vai paziņošanu, pat ja tās ir vispārīgas⁴⁹. Turklāt, atšķirībā no Direktīvas 2006/123⁵⁰, Direktīvā 2000/31 nav noteikta nekāda izslēgšana, ar ko būtu paredzēts, ka informācijas sabiedrības pakalpojumu brīva aprīte neattiecas uz prasībām par darbību reglamentētā profesijā.

107. Līdz ar to vismaz attiecībā uz prasībām par darbību reglamentētā profesijā pakalpojuma sniedzējs, kurš sniedz informācijas sabiedrības pakalpojumu izcelsmes dalībvalstī, var atsaukties uz pakalpojumu brīvu aprīti, kas ir nodrošināta ar Direktīvu 2000/31⁵¹. Tā kā šis jautājums ir aplūkots Direktīvā 2000/31, tas nav jāvērtē, ņemot vērā primārās tiesības⁵².

b) Par Direktīvas 2007/64/EK piemērojamību

108. Komisija norāda, ka uz *AIRBNB Payments UK* sniegtajiem pakalpojumiem, iespējams, attiecas Direktīva 2007/64/EK⁵³.

109. Ņemot vērā, ka otrais jautājums ir uzdots gadījumā, ja Tiesa atbildētu apstiprinoši uz pirmo jautājumu, kas nozīmētu, ka uz *AIRBNB Ireland* attiecas brīvības sniegt informācijas sabiedrības pakalpojumus princips, kas garantēts ar Direktīvu 2000/31, savā analizē par otro jautājumu aprobežošos ar šo direktīvu.

45 Spriedums, 2015. gada 17. decembris (C-342/14, EU:C:2015:827).

46 Eiropas Parlamenta un Padomes direktīva (2006. gada 12. decembris) par pakalpojumiem iekšējā tirgū (OV 2006, L 376, 36. lpp.).

47 Saskaņā ar Direktīvas 2006/123 17. panta 6. punktu pakalpojumu sniegšanas brīvības princips, kas noteikts šīs direktīvas 16. pantā, nav piemērojams ne jomām, uz kurām attiecas Direktīvas 2005/36 II sadaļa, ne prasībām, kuras ir spēkā dalībvalstī, kur pakalpojums tiek sniegts, un ar kurām paredzēts, ka konkrētas profesijas pārstāvji drīkst veikt pakalpojumu darbību. Skat. spriedumu, 2015. gada 17. decembris, *X-Steuerberatungsgesellschaft* (C-342/14, EU:C:2015:827, 35. punkts).

48 Skat. it īpaši Hatzopoulos, V., *The Collaborative Economy and EU Law*, Hart Publishing, Oksforda–Portlenda, 2018, 41. lpp.

49 Skat. Direktīvas 2000/31 2. panta h) punktu. Skat. arī Lodder, A. R., Murray, A. D. (red.), *EU Regulation of E-Commerce: A Commentary*, Edward Elgar Publishing, Čeltenham–Nortemptona, 2017, 29. lpp.

50 Skat. 47. zemsvirtras piezīmi.

51 Šajā nozīmē skat. dokumentu "Lietošanas pamācība – Direktīva 2005/36/EK, Viss, ko vēlaties zināt par profesionālo kvalifikāciju atzišanu", <https://ec.europa.eu>, 16. lpp.

52 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 23. februāris, Komisija/Ungārija (C-179/14, EU:C:2016:108, 118. punkts). Skat. arī secinājumus apvienotajās lietās X un *Visser* (C-360/15 un C-31/16, EU:C:2017:397, 152. punkts).

53 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (2007. gada 13. novembris) par maksājumu pakalpojumiem iekšējā tirgū, ar ko groza Direktīvas 97/7/EK, 2002/65/EK, 2005/60/EK un 2006/48/EK un atceļ Direktīvu 97/5/EK (OV 2007, L 319, 1. lpp.).

110. Turklāt, tā kā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu nav atsauces uz Direktīvu 2007/64 un tā kā *AIRBNB Payments UK* nav puse pamatlietas tiesvedībā, ņemot vērā, ka nav paskaidrojumu no iesniedzējtiesas puses un apsvērumus nav snieguši citi lietas dalībnieki, bet vienīgi Komisija, neuzskatu par lietderīgu aplūkot jautājumus, kas varētu izrietēt no šīs direktīvas. Proti, Tiesai nav pietiekami daudz informācijas, lai tos analizētu pēc savas ierosmes.

c) *Par informācijas sabiedrības pakalpojumu brīvu apriti un tās apjomu*

111. Vispirms jānorāda, ka saskaņā ar Direktīvas 2000/31 3. panta l. punktu katra dalībvalsts nodrošina, lai informācijas sabiedrības pakalpojumi, ko piedāvā pakalpojumu sniedzējs, kurš reģistrēts tās teritorijā, atbilstu valsts noteikumiem, kas piemērojami attiecīgajā dalībvalstī un ko ietver koordinētā joma, kā tā noteikta šīs direktīvas 2. panta h) punktā. Savukārt, ņemot vērā, ka Direktīvas 2000/31 3. panta 4. punktā minētajiem gadījumiem ir paredzēts izņēmums, ar šīs direktīvas 3. panta 2. punktu citām dalībvalstīm koordinētajā jomā noteiktu iemeslu dēļ ir aizliegts ierobežot brīvību piedāvāt informācijas sabiedrības pakalpojumus.

112. Ar Direktīvu 2000/31 nodrošinātā brīvā aprite uz informācijas sabiedrības pakalpojumiem attiecas vienīgi šīs direktīvas piemērošanas jomā ietilpstošajos aspektos. Direktīvas 2000/31 1. panta 5. punktā ir precizēti aspekti un jautājumi, kuros šī direktīva netiek piemērota, taču šajā lietā nav runas ne par vienu no tiem⁵⁴.

113. Turklāt saskaņā ar Direktīvas 2000/31 3. panta 3. punktu uz informācijas sabiedrības pakalpojumiem neattiecas arī brīva aprite šīs direktīvas pielikumā minētajās jomās. Ar Ogē likumu noteiktās prasības neietilpst nevienā no tām⁵⁵.

114. Koordinētajā jomā ietilpstošās prasības par informācijas sabiedrības pakalpojumiem var noteikt izcelsmes dalībvalsts vai – ar Direktīvas 2000/31 3. panta 4. punktu noteiktajās robežās – citas dalībvalstis.

115. Šī lieta attiecas uz otro situāciju, kurā citas dalībvalsts, nevis izcelsmes dalībvalsts tiesiskais regulējums iespējami ierobežo informācijas sabiedrības pakalpojumus un līdz ar to *a priori* ietilpst Direktīvas 2000/31 3. panta 2. punkta piemērošanas jomā⁵⁶.

116. Koordinētā joma, kā tā definēta Direktīvas 2000/31 2. panta h) punktā, to aplūkojot kopā ar tās 21. apsvērumu, ietver prasības, kas attiecas uz informācijas sabiedrības pakalpojuma darbības sākšanu un šādas darbības veikšanu, neatkarīgi no tā, vai tās ir vispārējas vai īpaši izveidotas šiem pakalpojumiem vai pakalpojumu sniedzējiem⁵⁷. Līdz ar to ar Ogē likumu noteiktās prasības, šķiet, ietilpst koordinētajā jomā.

54 No Direktīvas 2000/31 1. panta 5. punkta izriet, ka tā neattiecas uz taksācijas jomu, uz jautājumiem, kas saistīti ar personas datu apstrādi un kas attiecas uz nolīgumiem vai darbībām, kurus reglamentē tiesību akti par karteļiem, kā arī uz atsevišķām informācijas sabiedrības pakalpojumu darbībām, kas uzskaitītas šīs direktīvas 1. panta 5. punkta d) apakšpunktā.

55 Skat. Direktīvas 2000/31 pielikumu. Par to, kā darbojas šīs direktīvas 3. panta 3. punkts, skat. spriedumu, 2017. gada 29. novembris, *VCAST* (C-265/16, EU:C:2017:913, 24. un 25. punkts). Skat. arī manus secinājumus lietā *VCAST* (C-265/16, EU:C:2017:649, 19. punkts).

56 *A contrario*, skat. spriedumu, 2014. gada 11. septembris, *Papasavvas* (C-291/13, EU:C:2014:2209, 35. punkts).

57 Turpretī prasības, kas neietilpst koordinētajā jomā un kas arī nav tikušas harmonizētas Savienības līmenī, vajadzības ganījumā ir jāvērtē, ņemot vērā primārās tiesības. Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2008. gada 14. februāris, *Dynamic Medien* (C-244/06, EU:C:2008:85 23. punkts). Skat. arī Lodder, A. R., "Directive 2000/31/EC on certain legal aspects of information society services, in particular electronic commerce, in the internal market", no: Lodder, A. R., Murray, A. D. (red.), *EU Regulation of E-Commerce: A Commentary*, Edward Elgar Publishing, Čeltenham–Nortempton, 2017, 31. lpp.

117. Lai uz prasību, kuru ir noteikusi cita dalībvalsts, nevis tā, kurā ir reģistrēts informācijas sabiedrības pakalpojumu sniedzējs, varētu atsaukties attiecībā pret šo pakalpojumu sniedzēju un lai tās rezultātā tiktu ierobežota šo pakalpojumu brīva aprīte, šai prasībai ir jābūt pasākumam, kas atbilst *materiāltiesiskajiem nosacījumiem* un *procesuālajiem nosacījumiem*, kuri noteikti attiecīgi Direktīvas 2000/31 3. panta 4. punkta a) un b) apakšpunktā.

d) Par pasākumiem atkāpei no Direktīvas 2000/31

118. Vispirms jānorāda, ka Ogē likums, kas tika pieņemts 1970. gadā, ir senāks par Direktīvu 2000/31. Tādējādi ir acīmredzami, ka ar šo likumu noteiktās prasības nav tikušas izstrādātas *ab initio* kā pasākumi, kas paredzēti šīs direktīvas 3. panta 4. punktā. Turklāt Direktīvā 2000/31 nav ietverts noteikums, ar ko dalībvalstīm būtu atļauts saglabāt agrāk pastāvējušos pasākumus, ar kuriem iespējami tiek ierobežota informācijas sabiedrības pakalpojumu brīva aprīte.

119. Tomēr nav uzreiz izslēdzams, ka pasākums, kas ir pastāvējis pirms Direktīvas 2000/31, vai pieņemts, pamatojoties uz tiesisko regulējumu, kas bija pirms tās, – ja vien tas atbilst šīs direktīvas 3. panta 4. punktā paredzētajiem nosacījumiem – iespējami ierobežo informācijas sabiedrības pakalpojumu brīvu aprīti.

120. Turklāt Direktīvas 2000/31 3. panta 4. punkta b) apakšpunkta formulējums atklāj, ka dalībvalsts var atkāpties no šīs direktīvas 3. panta 2. punkta ar divu veidu pasākumiem: pasākumiem, uz kuriem attiecas minētās direktīvas 3. panta 4. punkta b) apakšpunktā noteiktie procesuālie nosacījumi, un pasākumiem, uz kuriem šie nosacījumi neattiecas, proti, vismaz atsevišķos gadījumos [tie ir] pasākumi, kas noteikti saistībā ar tiesvedību⁵⁸.

121. Jānorāda, ka šīs lietas apstākļos tas, vai pamatlīetas tiesvedības beigās *AIRBNB Ireland* tiks saukta pie kriminālatbildības, ir atkarīgs no atbildes uz priekšjautājumu, vai šim pakalpojumu sniedzējam bija pienākums izpildīt ar Ogē likuma normām noteiktās prasības. Manuprāt, tieši tāpēc iesniedzējtiesa jautā, vai attiecībā pret šo pakalpojumu sniedzēju var atsaukties uz noteikumiem par darbu nekustamā īpašuma aģenta profesijā.

122. Pēc šā paskaidrojuma pievērsīšos Direktīvas 2000/31 3. panta 4. punkta a) un b) apakšpunktā paredzēto nosacījumu izvērtēšanai.

e) Materiāltiesiskie nosacījumi

123. Pirmkārt, no Direktīvas 2000/31 3. panta 4. punkta a) apakšpunkta i) punkta izriet, ka atkāpes no informācijas sabiedrības pakalpojumu brīvas aprītes ir atļautas tostarp tad, ja tās ir nepieciešamas tādu iemeslu dēļ, kas saistīti ar sabiedrisko kārtību, sabiedrības veselības aizsardzību, sabiedrības drošību vai patērētāju aizsardzību. Ar Ogē likumu noteiktās prasības šķiet esam saistītas ar patērētāju aizsardzības mērķi.

124. Otrkārt, saskaņā ar Direktīvas 2000/31 3. panta 4. punkta a) apakšpunkta ii) punktu šīs atkāpes var izmantot, ja informācijas sabiedrības pakalpojums, uz ko attiecas tādas dalībvalsts noteikts pasākums, kura nav izcelsmes dalībvalsts, *ierobežo* šo mērķi vai *rada nopietnas aizdomas, ka tas varētu to ierobežot*.

⁵⁸ Skat. arī Direktīvas 2000/31 25. apsvērumu, kurā ir teikts, ka valstu tiesas, tostarp civillietu tiesas, kas izskata privāttiesiskus strīdus, saskaņā ar šajā direktīvā noteiktajiem nosacījumiem drīkst noteikt pasākumus, kuros ir atkāpes no informācijas sabiedrības pakalpojumu brīvības. Turklāt atbilstoši Direktīvas 2000/31 26. apsvērumam dalībvalstis drīkst saskaņā ar tajā noteiktajiem nosacījumiem piemērot savas krimināltiesību un kriminālprocesuālo tiesību normas, lai veiktu visus izmeklēšanas un jebkādu citus pasākumus, kas vajadzīgi, lai atklātu noziedzīgus nodarījumus un veiktu kriminālvajāšanu par tiem; un šādā gadījumā par šiem pasākumiem Komisijai var arī neziņot.

125. Treškārt, saskaņā ar Direktīvas 2000/31 3. panta 4. punkta a) apakšpunkta iii) punktu šādām atkāpēm ir jābūt *samērīgām*.

126. Tomēr lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu nav nevienas norādes, kas ļautu vērtēt, vai tāds tiesiskais regulējums kā pamatlietā aplūkojamais atbilst šīm prasībām.

127. Taču dalībvalstij, kas koordinētajā jomā noteiktu iemeslu dēļ cenšas ierobežot informācijas sabiedrības pakalpojumu brīvu apriti, ir jāpierāda, ka ir izpildīti Direktīvas 2000/31 3. panta 4. punkta a) apakšpunktā paredzētie materiāltiesiskie nosacījumi.

128. Proti, tā kā nav paskaidrots, kāpēc ir jānosaka attiecīgais pasākums un kā *AIRBNB Ireland* pakalpojums iespējami varētu apdraudēt Direktīvas 2000/31 3. panta 4. punkta a) apakšpunkta i) punktā norādīto mērķi, otro jautājumu nevar saprast citādi kā vien kā tādu, ar kuru tādai dalībvalstij, kas nav izcelsmes dalībvalsts, eventuāli tiecas atļaut, pēc savas ierosmes un neveicot materiāltiesisko nosacījumu vērtējumu, noteikt informācijas sabiedrības pakalpojumu kategorijas pakalpojumu sniedzējiem prasības attiecībā uz darbu nekustamā īpašuma aģenta profesijā.

129. Domāju, ka Direktīva 2000/31 liedz dalībvalstij šādos apstākļos un šādi ierobežot informācijas sabiedrības pakalpojumu no citas dalībvalsts brīvu apriti.

130. Pirmām kārtām, Direktīvas 2000/31 3. panta 1. punktā izcelsmes dalībvalstīm ir noteikts pienākums rūpēties par to, lai to teritorijā reģistrēta pakalpojumu sniedzēja sniegti informācijas sabiedrības pakalpojumi atbilstu šajās dalībvalstīs piemērojamajām valsts tiesību normām koordinētajā jomā⁵⁹. Pretstatā šim vispārīgajam pienākumam, lai “nevājinātu” Direktīvas 2000/31 3. panta 1. punktā noteikto principu, šīs direktīvas 3. panta 4. punktu varētu uzskatīt par tādu, ar kuru dalībvalstīm, kas nav izcelsmes dalībvalsts, ir ļauts atkāpties no pakalpojumu brīvas aprites vienīgi atsevišķos gadījumos.

131. Otrām kārtām, Direktīvas 2000/31 3. pants ir jāinterpretē tādējādi, lai tiktu nodrošināta informācijas sabiedrības pakalpojumu brīva aprīte starp dalībvalstīm⁶⁰. Tas, ka arī dalībvalstīm, kas nav izcelsmes dalībvalsts, tiktu piešķirta kompetence pēc savas ierosmes piemērot visiem informācijas sabiedrības pakalpojumu kategorijas pakalpojumu sniedzējiem vispārējus un abstraktus pasākumus, ievērojami vājinātu šādu pakalpojumu brīvas aprites principu. Proti, Direktīvas 2000/31 3. panta 2. punktā informācijas sabiedrības pakalpojumu sniedzējam zināmā mērā ir garantēta tiesiskā noteiktība: izņemot gadījumus, kad ir izdarītas atkāpes, kas ir atļautas, ievērojot Direktīvas 2000/31 3. panta 4. punktā paredzētos nosacījumus, šim pakalpojumu sniedzējam nevar tikt izvirzītas prasības, kas ir stingrākas par tā reģistrēšanas dalībvalstī spēkā esošajās materiālo tiesību normās noteiktajām.

132. Trešām kārtām, pasākumi, kas noteikti, pamatojoties uz Direktīvas 2000/31 3. panta 4. punktu, attiecas nevis uz informācijas sabiedrības pakalpojumiem vai to sniedzējiem, bet uz *noteiktu* pakalpojumu.

133. Ceturtām kārtām, lai noteiktu, vai *informācijas sabiedrības pakalpojums* apdraud noteiktu mērķi vai arī ir nopietnas aizdomas, ka šis mērķis varētu tikt apdraudēts, manā ieskatā, visos gadījumos ir jāvērtē lietas apstākļi.

⁵⁹ Skat. spriedumu, 2011. gada 25. oktobris, *eDate Advertising* u.c. (C-509/09 un C-161/10, EU:C:2011:685, 61. punkts). Skat. arī D’Acunto, S., “La directive 98/48 prévoyant un mécanisme de transparence réglementaire pour les services de la société de l’information: un premier bilan après douze mois de fonctionnement”, *Revue du droit de l’Union européenne*, Nr. 3, 2000, 628. lpp.

⁶⁰ Skat. spriedumu, 2011. gada 25. oktobris, *eDate Advertising* u.c. (C-509/09 un C-161/10, EU:C:2011:685, 64. punkts).

134. Visbeidzot, piektām kārtām, iepriekš minētos apsvērumus apstiprina procesuālie nosacījumi, kuri ir jāizpilda dalībvalstij, kas cenšas ierobežot pakalpojumu brīvu apriti, un kurus aplūkošu vēlāk⁶¹. Jānorāda, ka saskaņā ar Direktīvas 2000/31 3. panta 4. punkta b) apakšpunktu dalībvalstij, kura plāno noteikt atkāpes pasākumus, savs nodoms ir iepriekš jāpaziņo Komisijai un jālūdz izcelsmes dalībvalstij veikt pasākumus attiecībā uz informācijas sabiedrības pakalpojumiem. Šī dalībvalsts var noteikt plānotos pasākumus, ja izcelsmes dalībvalsts nav atbilstoši reaģējusi. Šie procesuālie nosacījumi skaidri apstiprina, ka Direktīvas 2000/31 3. panta 4. punktā minētie pasākumi var tikt noteikti vienīgi *ad hoc* kārtā.

135. Šo iemeslu dēļ uzskatu, ka dalībvalsts, kas nav izcelsmes dalībvalsts, var ierobežot informācijas sabiedrības pakalpojumu brīvu apriti tikai ar tādiem pasākumiem, kuri noteikti "katrā gadījumā atsevišķi"⁶².

136. Turklāt uzskatu, ka var rasties šaubas par Ogē likumā noteikto prasību samērīgumu. No tiesas sēdē notikušās lietas dalībnieku diskusijas secinu, ka nav pārliecības par to, ka *AIRBNB Ireland* varētu iegūt profesionālo apliecību atbilstoši minētajam likumam. Tomēr Tiesa, pamatojoties uz iesniedzējtiesas lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu sniegtu informāciju, par to nevar izlemt.

137. Lai kā arī būtu, konstatēt – ņemot vērā visus tās rīcībā esošos elementus –, vai aplūkojamie pasākumi ir nepieciešami patērētāju aizsardzības nodrošināšanai un nepārsniedz izvirzītā mērķa sasniegšanai vajadzīgo, ir iesniedzējtiesas ziņā.

f) Procesuālie nosacījumi

138. Atgādināšu, ka no Direktīvas 2000/31 3. panta 4. punkta b) apakšpunkta izriet, ka dalībvalstij, kas plāno noteikt pasākumus, kuri ierobežo informācijas sabiedrības pakalpojumu no citas dalībvalsts brīvu apriti, vispirms par šo ieceri ir jāpaziņo Komisijai un jālūdz izcelsmes dalībvalstij veikt pasākumus informācijas sabiedrības pakalpojumu jomā.

139. Nekas neliecina par to, ka Francijas Republika būtu lūgusi Īrijai veikt pasākumus informācijas sabiedrības pakalpojumu jomā.

140. Turklāt šķiet, ka arī nosacījums par paziņošanu Komisijai nav ticis izpildīts ne Direktīvas 2000/31 transponēšanas laikposmā, ne pēc tā.

141. No Tiesas pastāvīgās judikatūras izriet, ka Direktīvā 2015/1535 paredzētās prasības paziņot tehniskos noteikumus neievērošana izraisa šo tehnisko noteikumu nepiemērojamību, un tā rezultātā uz tiem nevar atsaukties attiecībā pret privātpersonām⁶³. Vai tādas pašas tiesiskās sekas ir arī tad, ja netiek izpildīts Direktīvas 2000/31 3. panta 4. punktā paredzētais pienākums paziņot Komisijai?⁶⁴

61 Skat. šo secinājumu 138.–150. punktu.

62 Skat. Komisijas 2003. gada 14. maija Paziņojumu Padomei, Eiropas Parlamentam un Eiropas Centrālajai bankai – Elektroniskās tirdzniecības direktīvas 3.4.–3.6. panta piemērošana Finanšu pakalpojumiem (COM/2003/0259, galīgā redakcija, 1. un 2.1.2. punkts); Komisijas 2003. gada 21. novembra Ziņojumu Eiropas Parlamentam, Padomei un Ekonomikas un sociālo lietu komitejai – Pirmais ziņojums par to, kā tiek piemērota Direktīva [2000/31] (COM(2003) 702, galīgā redakcija, 4.1. punkts). Skat. arī Crabit, E., "La directive sur le commerce électronique: le projet "Méditerranée"", *Revue du droit de l'Union européenne*, Nr. 4, 2000, 762. un 792. lpp.; Gkoutzinis, A., *Internet Banking and the Law in Europe: Regulation, Financial Integration and Electronic Commerce*, Cambridge University Press, Kembriža–Nujorka, 2006, 283. lpp.

63 Skat. neseno spriedumu, 2018. gada 7. augusts, *Smith* (C-122/17, EU:C:2018:631, 52. un 53. punkts). Skat. arī manus secinājumus lietā *Uber France* (C-320/16, EU:C:2017:511, 37. punkts).

64 Ir jānorāda, ka tad, ja tiktu uzskatīts, ka Ogē likumā noteiktās prasības ir pasākumi Direktīvas 2000/31 3. panta 4. punkta izpratnē, nerastos jautājums par to, kāda ir saistība starp Direktīvā 2000/31 paredzēto paziņošanas pienākumu un to paziņošanas pienākumu, kas paredzēts Direktīvā 2015/1535. Lai prasība, kas noteikta ar valsts tiesisko regulējumu, varētu tikt kvalificēta kā "tehniskie noteikumi", uz ko attiecas paziņošanas pienākums atbilstoši šai pēdējai direktīvai, ir nepieciešams, lai tās īpašais mērķis un priekšmets būtu informācijas sabiedrības pakalpojumu regulēšana skaidri un mērķtiecīgi (skat. manus secinājumus lietā *Uber France*, C-320/16, EU:C:2017:511, 24.–33. punkts). Tomēr šajā lietā tas tā nav. Turklāt, kā izriet no Tiesas judikatūras, valsts tiesību normas, kurās ir noteikts, ka profesionālas darbības veikšanai ir vajadzīga iepriekšēja atļauja, arī nav tehniskie noteikumi (Skat. spriedumu, 2017. gada 20. decembris, *Falbert* u.c. (C-255/16, EU:C:2017:983, 16. punkts). Būtībā šķiet, ka Ogē likumā ir noteikts, ka nekustamā īpašuma aģenta darbības veikšanai ir jāsaņem profesionālā apliecība.

142. Šajā kontekstā ir jānorāda, ka savos secinājumos lietā *Enichem Base* u.c.⁶⁵ ģenerālvokāts F. Dž. Džeikobss [*F. G. Jacobs*] ieviesa nošķirumu starp, pirmkārt, tādiem paziņošanas pienākumiem, kas paredzēti kopā ar precīziem nosacījumiem, kuri ļauj Komisijai un dažādām dalībvalstīm sniegt apsvērumus par paziņotajiem projektiem un dažos gadījumos uzliek šīm dalībvalstīm par pienākumu uz noteiktu laiku atlikt šos projektus, un, otrkārt, tādiem paziņošanas pienākumiem, attiecībā uz kuriem nav paredzēta šāda kārtība. Turpinot ģenerālvokāts F. Dž. Džeikobss norādīja, ka, nepastāvot nekādai procedūrai attiecībā uz konkrētā pasākuma spēkā stāšanās apturēšanu vai Kopienas veiktu kontroli, nevar apgalvot, ka pienākuma informēt Komisiju neizpilde izraisītu pasākumu prettiesiskumu⁶⁶.

143. Spriedumā Tiesa nosprieda, ka, nepastāvot Kopienas veiktas kontroles procedūrai attiecībā uz projektiem un tad, ja plānotais regulējums nav pakļauts Komisijas piekrišanai vai iebildumu neesamībai, noteikums, ar kuru dalībvalstīm ir uzlikts par pienākumu paziņot Komisijai šādus projektus un šādu regulējumu, nepiešķir privātpersonām nekādas tiesības, uz kurām tās varētu atsaukties valsts tiesā ar pamatojumu, ka attiecīgais regulējums ticis pieņemts, iepriekš nepaziņojot Komisijai⁶⁷.

144. Atbilstoši šai loģikai vēlākā judikatūrā par tādu paziņošanas prasību neizpildi, kuras noteiktas direktīvās, kas bijušas spēkā pirms Direktīvas 2015/1535, Tiesa konstatēja, ka tiesību instrumenti, kas izraisa nepiemērošanas sekas šīs neizpildes dēļ, paredz Savienības kontroli pār valsts tiesību aktu projektiem un to, ka šo aktu spēkā stāšanās datums ir atkarīgs no Komisijas piekrišanas vai iebildumu neesamības⁶⁸.

145. Ņemot vērā šos judikatūras apsvērumus, ir jānoskaidro, kādas sekas izriet no tā, ka nav veikta Direktīvā 2000/31 paredzētā paziņošana.

146. Ar Direktīvas 2000/31 3. panta 4. punktu Komisijai patiešām nav atļauts atcelt vai pārtraukt valsts pasākuma iedarbību. Savukārt saskaņā ar šīs direktīvas 3. panta 6. punktu Komisija var attiecīgajai dalībvalstij lūgt atturēties no piedāvāto pasākumu noteikšanas vai nekavējoties pārtraukt attiecīgos pasākumus. Turklāt Komisija var pret dalībvalsti celt prasību sakarā ar pienākumu neizpildi gadījumā, ja šī dalībvalsts nebūtu ievērojusi savu pienākumu atturēties no pasākuma noteikšanas vai to pārtraukt⁶⁹.

147. Steidzamības gadījumos dalībvalstīm saskaņā ar Direktīvas 2000/31 3. panta 5. punktu turklāt ir atļauts noteikt pasākumus, kas ierobežo informācijas sabiedrības pakalpojumu brīvu apriti. Tomēr steidzamības gadījumos pasākumi visīsākajā iespējamajā laikā ir jāpaziņo Komisijai. No tā secinu, ka *a priori* pasākums var radīt sekas pat bez vajadzības to pirms ieviešanas pakārtot nosacījumam par Komisijas atļauju vai iebildumu neesamību.

148. Tomēr ar Direktīvu 2015/1535 Komisijai nav arī piešķirtas pilnvaras atcelt vai pārtraukt valsts tiesiskā regulējuma īstenošanu. Turpretī šajā direktīvā dalībvalstīm ir uzlikts pienākums izpildīt Komisijas norādījumus.

149. Turklāt saskaņā ar Direktīvu 2015/1535 dalībvalsts, ja tā uzskata par vajadzīgu izstrādāt tehniskos noteikumus ļoti īsā termiņā, var izmantot arī steidzamības procedūru.

⁶⁵ 380/87, nav publicēti, EU:C:1989:135.

⁶⁶ Skat. ģenerālvokāta F. Dž. Džeikobsa secinājumus lietā *Enichem Base* u.c. (380/87, nav publicēti, EU:C:1989:135, 14. punkts).

⁶⁷ Skat. spriedumu, 1989. gada 13. jūlijs, *Enichem Base* u.c. (380/87, EU:C:1989:318, 20. un 24. punkts).

⁶⁸ Skat. spriedumu, 2000. gada 26. septembris, *Unilever* (C-443/98, EU:C:2000:496, 43. punkts).

⁶⁹ Skat. Crabit, E., "La directive sur le commerce électronique: le projet "Méditerranée"", *Revue du droit de l'Union européenne*, 2000, Nr. 4, 791. lpp., un Kightlinger, M. F., "A Solution to the Yahoo! Problem? The EC E-Commerce Directive as a Model for International Cooperation on Internet Choice of Law", *Michigan Journal of International Law*, 2003, 24. sēj., Nr. 3, 737. lpp.

150. Šo iemeslu dēļ, ņemot vērā analogiju starp Direktīvā 2015/1535 paredzēto kontroles procedūru attiecībā uz tehniskajiem noteikumiem un kontroles procedūru attiecībā uz pasākumiem, ar kuriem ierobežo informācijas sabiedrības pakalpojumu brīvu apriti, uzskatu, ka saskaņā ar Direktīvu 2000/31 nepaziņošanas sekas ir neiespēja atsaukties uz šo pasākumu attiecībā pret konkrēto pakalpojumu sniedzēju.

151. Ņemot vērā šos apsvērumus, uz otro prejudiciālo jautājumu iesaku atbildēt tā, ka Direktīvas 2000/31 3. panta 4. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalsts, kas nav tā dalībvalsts, kuras teritorijā ir reģistrēts informācijas sabiedrības pakalpojuma sniedzējs, koordinētajā jomā noteiktu iemeslu dēļ nedrīkst ierobežot šo pakalpojumu aprites brīvību, attiecībā uz informācijas sabiedrības pakalpojumu sniedzēju pēc savas ierosmes un bez nepieciešamības veikt materiāltiesisko nosacījumu vērtējumu atsaucoties uz tādām prasībām kā prasības attiecībā uz darbu nekustamā īpašuma aģenta profesijā, kuras noteiktas ar Ogē likumu.

VI. Secinājumi

152. Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, iesaku Tiesai uz *tribunal de grande instance de Paris* (Parīzes Vispārējā pirmās instances tiesa, Francija) izmeklētājtiesneša uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem atbildēt šādi:

- 1) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2000/31/EK (2000. gada 8. jūnijs) par dažiem informācijas sabiedrības pakalpojumu tiesiskiem aspektiem, jo īpaši elektronisko tirdzniecību, iekšējā tirgū (Direktīva par elektronisko tirdzniecību) 2. panta a) punkts, to aplūkojot kopā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2015/1535 (2015. gada 9. septembris), ar ko nosaka informācijas sniegšanas kārtību tehnisko noteikumu un Informācijas sabiedrības pakalpojumu noteikumu jomā, 1. panta 1. punkta b) apakšpunktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka pakalpojums, kas izpaužas kā sakaru nodibināšana ar elektroniskas platformas starpniecību starp iespējamajiem irniekiem un īslaicīgas izmitināšanas pakalpojumus piedāvājošiem izīrētājiem, apstākļos, kad minētā pakalpojuma sniedzējs neīsteno kontroli pār būtiskiem šo pakalpojumu sniegšanas noteikumiem, ir informācijas sabiedrības pakalpojums minēto tiesību normu izpratnē.
- 2) Direktīvas 2000/31 3. panta 4. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalsts, kas nav tā dalībvalsts, kuras teritorijā ir reģistrēts informācijas sabiedrības pakalpojumu sniedzējs, koordinētajā jomā noteiktu iemeslu dēļ nedrīkst ierobežot šo pakalpojumu aprites brīvību, attiecībā uz informācijas sabiedrības pakalpojumu sniedzēju pēc savas ierosmes un bez nepieciešamības veikt materiāltiesisko nosacījumu vērtējumu atsaucoties uz tādām prasībām kā prasības attiecībā uz darbu nekustamā īpašuma aģenta profesijā, kas noteiktas ar 1970. gada 2. janvāra Likumu Nr. 70-9 par nosacījumiem, kādos veicamas darbības saistībā ar noteiktiem darījumiem ar nekustamo īpašumu un komerclīdzekļiem.